

# DOMOLJUB



Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 32.

V Ljubljani, dne 12. avgusta 1909.

Leto XXII.

## Brezverski barcelonski roparji, požigalci in morilci.

Špansko kraljestvo meji ob francosko ljudovlado. Znano je »Domoljubovim« bravcem, da vladajo na Francoskem liberalci, ki so zapodili s Francoskega vse redovnike in redovnice, znano tudi, da kruto preganjajo katoličane. Ker smo že o vsem tem v »Domoljubu« obširno razpravljali, nočemo odkrivati znova ran, ki so jih in jih še prizadevajo francoski liberalci katoličanom.

Francoski brezverski liberalni duh je zašel tudi na Španjo. Francoski liberalni brezverci bi radi, da bi tudi Španci delali tako, kakor delajo francoski brezverci. Na Španskem dela veliko francoskih delavcev. Brezverski liberalni Francozi skrbijo tudi za to, da po časopisu zastrupijo in navdajo Špance s katoličanom sovražnim duhom.

Sicer to ne gre tako hitro, ker so Španci globoko verni katoličani. A po brezverskih francoskih liberalcih vsejano seme je že te dni rodilo na Španskem protikatoliški vihar, kakršnega svet ni pričakoval.

Vsa, naravnost divja jeza proti katoličanom se je pojavila v španskem mestu Barceloni, ki leži ob morju in kjer se je osobito delavstvu vcepilo najdivjeje sovraštvo proti katoličanom.

Španci imajo zdaj v Afriki vojsko z domačini, ki se zovejo Kabili. Tu namreč grade španski bogataši neko železnico. Kabili so pobili nekaj španskih delavcev, na to se pa zbrali in hočejo pognati Špance s svoje zemlje. Španska vlada je zato zagrabila za orožje, da maščuje pobite španske rojake.

Proti vojski je pa nastalo veliko gibanje osobito po španskih mestih. Brez-

verski soc. demokratje, anarhisti in po najnovejših poročilih tudi španski liberalci so hoteli ribariti v kalnem. Pričeli so nastopati z izgrebi, ki so podobni lanskim neumnim ljubljanskim septemberskim dogodkom, ki so jih priredili kranjski liberalci za to, da zopet nalove kaline v svoje mreže, češ, kako da smo narodni.

Če bi bil pa kdo mislil, da bodo barcelonski anarhisti, soc. demokratje in liberalci zdaj pokazali svojo nevoljo le vladini bogatašem, ki so bili pravzaprav vzrok, da se je pričela vojska, se je jako motil. Ne proti vladini in tudi ne proti bogatašem niso nastopili španski liberalci in njihovi zavezniki, nastopili so proti menihom in nunam, proti katoliškim duhovnikom, proti cerkvam in samostanom. Vprašamo se, ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče?

Natančnih poročil o divjanju liberalcev proti barcelonskim katoličanom ni. Jih je le nekaj, a ta so tako grozna, da se moramo povprašati: »Ali bi bilo kaj takega mogoče pri nas?«

V ponedeljek, dne 26. julija, ko je odbila ura devet, so se napolnile barcelonske ceste. Divja množica se je drvila po ulicah. Zaprte so bile vse tvornice, delavnice, prodajalnice. Voditelji so ljudi toliko časa hujskali, da so jih nahujskali na samostane in cerkve. Poživiljeni liberalci in njihovi zavezniki soc. demokratje in anarhisti niso prej mirovali, da je podivjano, zapeljano ljudstvo požgalo vse samostane in vse cerkve v Barceloni. Ali bi bilo kaj takega mogoče tudi pri nas?

Barcelonskim liberalcem pa ni zadostovalo, ko so gorele katoliške cerkve in samostani. Videti so hoteli kri onih, ki jih najbolj zaničujejo, kri katoliškega duhovnika, kri katoliškega meniha, kri in življenje in čast katoliške redovnice. Upljani so ubogo ljudstvo z žganjem, da ni več znało, kaj da dela. Neki duhovnik,

ko je videl, kako da brezvestni liberalci in njihovi zavezniki ljudstvo hujskajo, je miril s križem v roki uboge ljudi. A niso ga poslušali, pobili so ga na tla, ga razsekali, mučenikove okrvavljene kose pa nosili kot znamenje zmage po Barceloni! Ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče?

Junaško so se obnašali katoliški duhovniki. S križem v roki, z lastnimi telesi so krili najsvetejši zakrament, ko je vdrja po liberalcih in njihovih brateh zapeljana množica v cerkve. Ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče?

Napadli so neki nunski samostan in ga zažgali. Ko so pričele klicati pri oknih nune na pomoč, so se jim divje krohotali in jih pometali v pogorišče, kjer so žive zgorele! Ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče?

Mrliče in pokopališča vsak spoštuje, v katerem tli le še najmanjša človeška iskrica. Liberalci in njihovi zavezniki v Barceloni so tudi na spoštovanje mrtvih pozabili. Po njih nahujskano ubogo ljudstvo se je drvalo na pokopališče, razbilo vse križe in sploh vse, kar jih je spominjalo na križanega našega Odrešenika. Ali je kaj takega tudi pri nas mogoče?

Lepo oblečeni liberalci so nagнали ubogo ljudstvo na Marijino samostansko šolo. Nune in uboge otročice so zapodili v samostansko kapelico, kjer so morali gledati, kako so razbili oltar, onečastili najsvetejše, razbili kipe svetnikov, nato pa zažgali šolo s kapelico. A misli bi kdo, da so neusmiljeni požigalci dovolili, da smejo nune ali vsaj učenci zapustiti šolo. Kaj še! Razdivjani ubogi zapeljani ljudje so imeli svojo zabavo in so se divje krohotali, ko so uboge nune in uboge otročice milo plakali in jokali, ko so živi goreli. Ali je kaj takega tudi pri nas mogoče?

Stari župnik pri Sv. Antonu je ravno maševal, ko se je pridrvila zaslepljena

mmožica v cerkev. Župnika v mašni obleki so razdvijani zaslepljeni ljudje takoj ubili, smilila se jim nista tudi uboga ministranta, ki sta stregla pri svetih maši. Toliko časa so revčka pretepali, da sta bila mrtva. Cerkovnik je pritekel na pomoč starčku župnika in ministrantoma. Podivjani ljudje so ga, da ga za to kaznujejo, pribili na križ, kjer je revež med groznimi mukami umrl. Ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče?

Samostanu »Dobrega Pastirja« v Barceloni je načelovala prednica, stara, častljiva gospa, ki je darovala celo svoje veliko premoženje barcelonskim revežem. Predno so zažgali njen samostan, so jo po liberalcih in njihovih brateh nahujskani ljudje na grozen način umorili. Vrel, raztopljen svinec so ji toliko časa vlivali v usta, da je revica v groznih bolečinah umrla. Ravno tako neusmiljeno so trpinčili tudi ostale nune v samostanu »Dobrega Pastirja«, jih onečaščali in morili. Ali je kaj takega tudi pri nas mogoče?

Dovolj barcelonskih zločestev. Vprašamo se le, ali bi bilo kaj takega tudi pri nas mogoče? Odkrito odgovarjamo, da naši liberalci niso prav nič boljši, kakor barcelonski. Naj bi nastale take razmere, kaka vojska, kakor na Španskem, bi poizkusili liberalci ves svoj gnjev, vso svojo jezo izpustiti na katoličane in osebno na katoliške duhovnike. Saj ne pišejo naši liberalci nič manj strupeno, kakor španski. Sovražijo duhovnike nič manj, kakor španski. Ej, to bi bilo zanje, ko bi smeli in mogli moriti in trpinčiti duhovnike, menihe in redovnice. Pri nas bi jim morebiti ne sledili soc. demokrati, ker niso tako preinjeni anarhističnega duha kakor španski. Gotovo bi naši liberalci, ako bi se ne bal ljudstva, z največjo slastjo kakor njihovi španski bratci morili, pa trpinčili in sežigali ter pribijali na križ katoliške duhovnike, »mežnarje«, ministrante, redovnice in menihe. Saj okna so že tako pobijali našim škofom. Duhovščino, nune, menihe in vse, kar je katoliškega, pa liberalci, bodisi liberalni šomaštri, bodisi liberal. štacunarji, bodisi liberalni birtje že zdaj tako sramote, da se prav nič ne čudimo, da si žele barcelonskih dni.

V svojem »Slovenskem Domu« z veliko slastjo, z vidnim veseljem pripovedujejo, kako da je divjalo proti katoličanom v Barceloni po liberalcih nahujskano ubogo ljudstvo. Odkrili so svoje srce, hlinavsko zavijajo oči in pišejo, da se boje, da tudi pri nas na Slovenskem lahko pride do tega, kar se doigravalo v Barceloni.

»Slovenski Dom«, ki ga tako vsiljujejo kmetom, bi rad videl, da bi tudi po slovenskih gričih in ravninah gorele cerkve in župnišča, da bi tudi pri nas liberalci pobijali, morili, sežigali in pribijali na križ duhovnike, nune, ministrante in mežnarje.

Taki so naši liberalci. Sami povejo, kaj da nameravajo. Zato v boj proti »Slovenskemu Domu«, ki naj ga pošljejo kmetje liberalcem nazaj. Boj liberalcem!

## Glasovi z Velehrada.

Vsem vam je znano, Slovenci, da se nahaja na Turškem, Srbskem, Bolgarskem in Ruskem še nad 100 milijonov ljudi, večji del naših slovanskih bratov, ki niso združeni z nami v katoliški cerkvi, ampak so razkolniki, ker nečejo priznati vrhovne nadoblasti svetega očeta in nekaterih drugih verskih resnic. Da bi se pogovorili, kako bi zopet pridobili razkolne brate za katoliško cerkev, se je zbralo v začetku tega meseca okoli 300 učenih Slovanov, v prvi vrsti duhovnikov, na Velehradu na Moravskem.

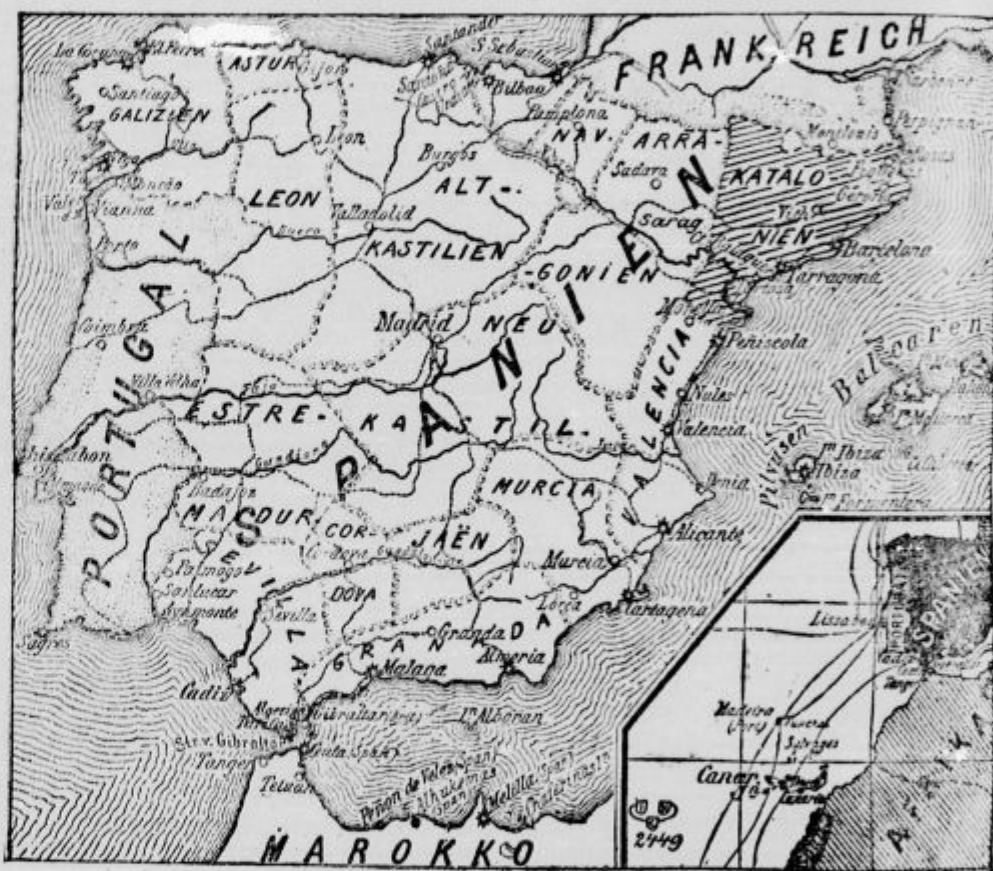
Velehrad ni ravno velika vas; šteje samo okoli 600 prebivalcev. Toda pomen te vasi je že tisoč let sem za Slovane večji kakor kakega velikega mesta. Pred tisoč leti namreč sta tja prišla z Grškega

še dandanes opravila pri večini Slovanov.

Danes, tisoč let po smrti svetih bratov, pa je le majhen del Slovanov še vezan s pravo katoliško cerkvijo, drugi so razkolniki. Zato se je učenim možem zdelo, da ne morejo lepše proslaviti tisočletnice svetih bratov kakor s tem, da sami nadaljujejo delo, ki sta ga onadva začela, da poskusijo pridobiti vse Slované za pravo vero. Ker sta onadva živela na Velehradu, zato so tudi te možje zbrali Velehrad, da se ob grobu sv. Metoda posvetujejo o svojem delu.

Na tem shodu je bilo tudi več pravnih Rusov, ker je tudi tam že mnogo takih, ki prihajajo do spoznanja, da je v katoliški cerkvi resnica.

Vendar kdor začne kako veliko delo, ta potrebuje denarno pomoč in pomoč mo-



Zemljevid Španske in dela sosednje Afrike.

dva sveta brata; njihova imena vsi poznate: bila sta sv. Ciril in Metod. Sveti Ciril je umrl v Rimu, kamor je prinesel ostanke svetega papeža Klementa; sveti Metod pa je pokopan na Velehradu, kjer je bil za nadškofa. Seveda Velehrad takrat ni bil revna vas, kakor je danes, ampak precejšnje mesto, ki so ga kmaču po Metodovi smrti razdejali Ogri. Pomen svetih bratov je velik zato, ker sta sama izpreobrnila k katoličanstvu Moravane, Čehe in velik del Slovencev, pa tudi zato, ker sta prva pisala v slovenskem jeziku in iznašla posebne črke, ki so dandanes v rabi v cerkvenih knjigah tam, kjer se bere glagolska maša. Njihovi učenci so se razkropili po Balkanu, posebno med Bolgari. Slovanska služba božja pa, za katero sta dobila dovoljenje od papeža, se

kitve. Tega je potreba tem možem, da bodo mogli res kaj uspešnega narediti.

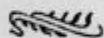
V ta namen se je sedaj pri nas (to ste čitali že v »Domoljubu« in »Bogoljubu«) ustanovilo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«, kjer bo vsakemu Slovanu omogočeno, da z molitvijo podpira plemeniti namen mož, ki se zbirajo na Velehradu; pripomniti moramo, da so v prvi vrsti menihi, ki že delujejo na Bolgarskem kot misijonarji. Po Apostolstvu, po ti bratovščini, pa bo vsak dal tudi svoj prispevek, ki ga bodo ti možje porabili v namene, za katere bodete obračali svoje molitve k nebu, prispevek 2 vinarjev na mesec, ki je tako majhen, da ga zmore tudi najrevnejši.

Slovenci smo vedno radi podpirali s svojimi prispevki misijone v Afriki in

Ameriki; še s toliko večjim navdušenjem moramo torej pristopati k Apostolstvu, kjer se gre za naše brate Slovence. Oglejte si še enkrat v tistem dopisu v »Domoljubu« ali »Bogoljubu«, kolikšni milosti boste za vaš mali trud deležni, premislite pa posebno, da so Rusi, Srbi in Bolgari, za katerih osrečenje se ta denar porabi in pristopite v velikem številu k apostolstvu; to bo tudi narodno delo.

Naj vam povem nazadnje še, da imajo tudi Čehi svoje Apostolstvo, ki že zelo lepo prospeva. Vsako leto ima to apostolstvo velik shod na Velehradu. Tudi letos ga je imelo. Ko bi bili vi videli ta slovesni prizor! To je bilo ljudstva, da je bila cerkev, ki je večja, kakor vsaka kranjska cerkev, premajhna. Zato se je tudi božja služba vršila na prostem na velikanskem trgu, ki je pred cerkvijo. Maševal je po slovanskem obredu sam rusinski nadškof iz Lvova v Galiciji, katerega škofija je že par sto let zvezana z Rimom. Mi nimamo sicer Velehrada, kjer bi Apostolstvo imelo svoje shode, ko bo postalo mnogoštevilno; imamo pa drug kraj, to so Brezje. Na velehradskem shodu se je posebno priporočalo češčenje presv. Srca Jezusovega in Matere Božje. Velehrajška cerkev sama ima v velikem oltarju Marijo, pri nas pa so najslavnejše Marijino svetišče Brezje; tja naj se zateko naše molitve.

Upam, da ste po tem kratkem sestavku spoznali veliki pomen Apostolstva, pomen, kakoršnega v gotovem oziru nima nobena druga bratovščina.



## Političen pregled.

### Preosnova ministrskega kabineta.

Dobro poučena »nemško-narodna korespondenca« objavlja, da odstopijo finančni, justični in delavski minister. Finančni minister Bilinski pa izjavlja, da sedaj ne bo odstopil. Če bi bil pa Bobrzynski, gališki namestnik, njegov naslednik, hoče pa on kako drugo ministrstvo prevzeti. Lahko se pa zgodi, da ne dobi ne tega in ne onega ministrstva.

### Nemci in slovanska obstrukcija.

Kakor znano, je odločen nastop Slovanov, na čelu jim S. L. S., Nemcem popolnoma zmešal glave. Cel gozd nemškega časopisja jadikuje, kaj bo z Avstrijo, če dobijo Slovani z vstopom poljskih poslancev v »Slovansko Jednoto« večino v državnem zboru, kaj šele, če dobijo večino v ministrstvu. Seveda, gosposkemu narodu nemškemu, ki misli, da je že po izročilu poklican v to, da gospoduje nad drugimi narodi, ne gre v glavo, da bi zadobili tudi drugi avstrijski narodi postavnim potom že dolgo zajamčeno enakopravnost. Zato pa podtikujejo slovanski obstrukciji vsakovrstne namene. Že tolikokrat zavrnjena trditev, da hoče postati voditelj S. L. S. minister, je še vedno na dnevnem redu. Nemški poslanci v alpskih deželah, ki so se pred kratkim zbrali v Mariboru, so uganili, da se S. L. S. ne gre za bosanskega kmeta, tudi ne za to, da

postane dr. Šusteršič minister, temveč se gre slovenskim poslancem za dosego popolne enakopravnosti Slovencev. Tega namena Slovenski Ljudski Stranki sicer ni treba podtikati, ker hoče ta cilj res izvesti, čuditi se moramo le nemški nadutosti in nestrpnosti, ki je tako zarita v svojo gospodstvaželjno postopanje, da bi jo moral skoraj sosedni narod prositi dovoljenja, kadar bi se hotel povzdigniti in dospeti do enakopravnosti, ki mu je ustavnim potom zajamčena. Vrhunec podtikavanja doseže mnenje, da je obstrukcija naperjena proti kroni sami.

### ŠPANSKA.

Španija je še vedno zapletena v vojko z Maročani. Doma na Španskem pa izrabljajo vojskin položaj revolucionarne stranke za izgrede, kakoršnih so zmožni le ljudje, ki so popolnoma podivjali. Glavno torišče anarhistovsko-demokratskih svobodomiselnih grozodejstev je Barcelona, od tod pa se je razširilo revolucionarno gibanje več ali manj tudi v pokrajinska mesta. Razvidi se iz počenjanja jasno, kakor beli dan, da tiči za vsemi opravičenimi in neopravičenimi težnjami demokratov hrepenenje, uničiti katoliško cerkev. Najbolj žalostno je pa dejstvo, da je javna oblast dolgo časa mirno gledala divje izgrede ter nastopila šele, ko se ji je šlo za lastno kožo.

### Slika iz Barcelone.

Brzojavka, oddana v Mauresi, poroča, da izgleda v Barceloni tako, kakor da bi bil sovražnik ravnokar z bombardiranjem vzel mesto. Cele ulice leže v razvalinah. Ulice so na več krajih preprežene z barikadami, za katerimi so se vstaši branili in napadali, ter pokrite z lužami krvi, ki razširjajo smrad po mestu.

### Vojaštvo in izgredek.

Med vojaštvom in izgredek vladajo tu in tam prijateljske zveze. Ker so revolucionarni nazori našli pot tudi v vojaške vrste, imajo izgredek tudi med vojaštvom privržence. Kaj čuda potem, da je ljudstvo vojake, ki so prišli preganjati vstaše, pozdravljalo ter jih obdarjalo in da so se vojaki branili streljati na ljudi. To postopanje izvira deloma tudi od tod, ker so revolucionarji in vojaštvo nasprotni vojni v Afriki.

### Besnost demokratov

se kaže zlasti v nastopu žensk pri razdiranju hiš, gradnji barikad in v boju z vojaštvom. Ko je nastopilo konjeničstvo, da razžene revolucionarce izza barikad, so se žene revolucionarcev vogle s svojimi otroci na tla ter tako zadrževale prodirajoče konjenike. Neka demokratska žena se je sama hvalila, da je ustrelila štiri policiste in več drugih ranila.

### Demokratsko in anarhistično delo.

V Barceloni je dična anarhistično-demokratska svobodomiselna banda požgala in razrušila 54 cerkva in samostanov. Brez strehe je 7000 oseb, ki so se preje preživljale pod samostansko streho. Socialno-demokratski kulturonosci so za-

žgali znamenito stavbo samostana San Antonio in dragoceno samostansko knjižnico, obsegajočo 100.000 knjig in spisov. Uničili so naravoslovni zgodovinski muzej in umetniško-obrtni muzej. Patriciju Duracu so demokrati in anarhisti odrezali kožo na glavi, ga nato ubili ter oropali njegovo hišo. Sploh so oropali več zasebnih hiš, kjer so čutili kaj dragocenosti.

### Tolovaštva nad duhovniki in redovniki.

Kakor hižene so demokrati izkopali 17 umorjenih redovnic iz grobov, jih 12 obesili na barikade pred mestno hišo, 5 pa pred durmi milijonarja Gucela. Vso divjost so revolucionarji razlili nad duhovniki. V cerkvi sv. Antona je stari duhovnik ravno maševal, ko pridrvi nahujskana poulična druhal v cerkev, pobije duhovnika in dva ministranta, cerkovnika pa, ki je hitel na pomoč, pribije na križ. Prednico samostana San Pasto so divjaki usmrtili na ta način, da so ji vlivali raztopljen svinec v usta. V Barceloni ni nobenega samostana, nobene cerkve več. Po socialnih demokratih in anarhistih nahujskana druhal je požgala vse cerkve in samostane. Katoliška cerkev ima nad sto novih mučenikov. »Daily Telegraph«, ki mu nihče ne more očitati klerikalnih aspiracij, objavlja poročilo svojega poročevalca o mučeniški smrti več katoliških duhovnikov. Razdivjana druhal jih je pomorila več, ki so s križem v roki čakali, da so jih pobili, drugi so pa z lastnimi telesi branili oltarje pred podivjanimi anarhističnimi in socialnodemokratskimi skrunitelji. Nunske samostane so zažgali, zapahnili vrata in ko je došel oddelek »Rdečega križa«, da reši redovnice, so rešitelje zapodili. Ko so se pokazale na oknu redovnice, so jih zapodili nazaj v plamen. Po bolnišnicah so metali iz postelj bolnike in najsurovejše postopali z redovnicami, bolniškimi strežnicami. A omejili se niso zgolj na duhovnike, redovnike in redovnice. Divja tolpa je oplenila cele mestne dele! Niti mrličev niso spoštovali. Anarhisti in socialni demokrati so udarli na pokopališče, kjer so razbili vsa znamenja krščanstva, podrli kapelico, odstranili križe z gomil. Sodrga je navalila na Marijino šolo, spodila redovnice in otroke v kapelico, opustošila oltar in jo nato zažgala. Zgorelo je ob tej priliki veliko redovnic in otrok. Razdivjana druhal se je ob teh krvoločnih prizorih smejala...

### Kraljeva rodbina.

Tudi kraljeva rodbina v Madridu je v nevarnosti, da jo revolucionarji ne napadejo in usmrte. V ta namen je pripravljena vedno angleška vojna ladja, da odpelje kraljevo rodbino v slučaju skrajne sile.

### Konec izgredev.

Poročila prejšnjega tedna poročajo, da se je resnemu nastopu vojaške vlade posrečilo kolikor toliko omejiti revolucionarno postopanje. Več sto vstašev je pobitih in barikade zasedene. Promet se je zopet oživil, dočim je bil nekaj časa popolnoma prekinjen. Vstaši so pretrgali brzojavne zveze, rušili železniške proge in ropali vlake. Nekega dne ni cel dan šel noben vlak iz Španske na Francosko. Se-

daj so prometne zveze zopet popravljene in prodajalne odprte. Do tisoč revolucijonarcev je v Barceloni zaprtih.

### Vojska v Afriki.

Ljudstvo v Španiji je odločno proti vojski. Odtod se je deloma pričela tudi revolucija, ki je seveda pozneje pod vodstvom demokratskih in anarhističkih hujšakačev zadobila značaj protiverske gonje. Pri vsakem odhodu vojaštva na bojišče se dogajajo burne demonstracije, ker hoče ljudstvo vojaštvo doma obdržati.

### Na bojišču v Afriki.

Stališče Španske je vedno slabše. Maroška armada se je zelo ojačila in močne čete Kabilov neprenehoma napadajo španske vojske. Španija ne odjenja, temveč pošilja še vedno čete na bojišče in zahteva od Maroka, da ji povrne škodo, ki so jo Maročani zadali Špancem v bitki pri Melili.

### TURČIJA ŽUGA DATI GRŠKI ULTIMATUM.

Najnovejša vest iz Aten poroča, da zahteva Turčija od Grške, da ta izjavi, da odstrani vse grške zastave od Krete in da ne podpira nobene akcije, s katero bi Grška anektirala Kreto.

### VOJSKA MED JAPONSKO IN KITAJSKO.

Sedmega avgusta je poslala Japonska radi zgradnje mandžurske železnice ultimatum Kitajski. Vsak čas zna izbruhniti vojska med obema velesilama. Kakor se vidi je Japonski silno zrasel greben.

### SRBIJA.

Kralju Petru je znano, da hodijo člani staroradikalnega kluba po deželi ter prireajo shode, kjer oznanjajo, da so dnevi sedanje kraljeve dinastije na srbskem prestolu štet. Tudi srbski častniki so proti kralju Petru, ker se ta noče zvezati z Bulgarijo. Izročili so prestolonasledniku addresso, podpisano od 166 častnikov, ki ga pozivljajo, naj začne akcijo proti Petru.

### PERZIJA.

Perzijska vlada ponuja odstavljenemu šahu 15.000 funtov na leto. Dogajajo se neprestani spopadi med privrženci sedanje vlade in šahom.

### CESARSKI OBISKI.

Ruski car in angleški kralj se podasta v Carigrad, kjer boudeta imela s sultanom važne pogovore.



## LISTEK.

### Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

### DESETO POGlavJE.

#### Ben Kajfov konec.

Kakor hitro Tit uvidi, da se mesto kljub vsem poizkušnjam in kljub govoru

Flavija Jožefa neče podati, zapove takoj naskok na trdnjavo Antonijo. Štiri legije naj naskočijo skupno, peta naj jim služi, če treba, v pomoč. Z nedopovedljivo hitrostjo delajo legije vsaka na svojem mestu nasipe in dosežejo obzidje gradu sedemnajsti dan, vse skoro istočasno, čeprav so jih med delom često obsipale raz zidovje raznovrstne pušice in so bili tako često zadržani pri svojem delu. Že hočejo poriniti stolpe in razdirajoče priprave na obzidje in naskočiti grad.

Toda obleganci niso opazovali njihovega dela brezdelno. 300 metalnih strojev je metalo neprenehoma pušice nad oblegalce in mali naskoki, katere so napravili semintja, so bili le postranska stvar, da bi z njimi zakrili že zdavnaj skrbno pripravljeni glavni napad.

»Mi moramo kopati njim nasproti,« pravi Eleazar Jarezu iz Gishale, ko stoji oba na strehi severozapadnega stolpa gradu Antonije in opazujeta jedva dobro začete nasipe. »Štiri točke, katere hočejo doseči, lahko določimo že sedaj popolnoma natančno.«

»To seveda ni nikaka čarovnija, kajti svoje nasipe delajo popolnoma ravno,« mu odgovori Galilejec. »Toda kako in kje naj jim mi kopijemo nasproti?«

»Pod glavnim obzidjem.«

»Da nas podsujejo, še preden začnejo Rimljani s svojimi naskočnimi stroji?«

»Nikakor! Napravimo ozek rov skozi dvajset kolovcev dolgi zid in zunaj obzidja razpredemo rove in hodnike na desno in levo, dokler ne dospemo prav pod nasipe.«

»Kako pa moreš spoznati spodaj v temi, da si ravno pod nasipi?«

»Uho mi pove. Oni, ki bodo kopali, bodo natančno razločili, kdaj delajo Rimljani ravno nad njihovimi glavami, in potem bodo sledili sluhu in kopali naprej v ravni smeri in tako po svojih močeh izpodkopavali nasipe. Seveda morajo vse korake za korakom dobro podpreti. Slednjič vtaknejo v te rove les in smolo in ko začno Rimljani zgoraj že potiskati svoje stroje na obzidje, tedaj zažgemo mi ravno pod njihovimi nogami in izročimo tako vse njihovo delo v last rdečemu zublu in potem boš vesel, ko boš videl, kako uničuje ogenj nje in njihove peklenke naprave.«

»Seveda, če bi bilo z besedo že vse storjeno, bi jih bil ti že zdavnaj požrl vse na en mah!« ga zavrne neverno Galilejec.

Jezni blisk švigne iz temnega Eleazarjevega očesa. Vendar premaga še za enkrat svojo jezo in reče: »Vsaj pusti me, da to poskusim! Če se ponesreči, ne bo drugega zgubljeno kakor delo, in to hočem preskrbeti jaz s svojimi Gorečniki.«

»In če se podvrtano zidovje vdere?«

»Potem me smeš živga pribiti na tempelska vrata!«

»Dobro. Kopli torej s svojimi Gorečniki. A zapomni si dobro: če se podere zidovje, umrješ ti pod mojo roko, kakor gotovo upam na rešenje Izraelovo!«

Takoj začne Eleazar z rovom in kopljejo ponoči in podnevi; in sam vodi delo. Kakor hitro se utrudijo eni, pridejo na njihovo mesto sveže, krepke moči in pre-

den dosežejo nasipi obzidje, je Eleazar že pod njimi in po šumu, ki ga delajo Rimljani z zabijanjem kolov, z lahkoto določi smer vseh štirih nasipov. Že ima rova 300 kolovcev, ko pripelje Tit na ravnokar dovršene nasipe težke stolpe z napadalnimi stroji.

Rimljani so srečno dovršili svoje delo. Jasne obličja so se veselili dovršenih nasipov in srce jim je veselo hitrejšo točklo, češ, zdajzdaj naskočijo mesto in dosežejo sijajno zmago. Toda ravno v tem času stopi zopet Eleazar k Janezu iz Gishale na streho severozapadnega stolpa in mu slovesno naznani s ponosom in resnobo na obrazu, da se bodo nasipi podsuli že v naslednji uri. Galilejcu se to zdi neverjetno, zato Eleazarja niti ne pogleda ne.

»Veruj ali ne, kakor ti drago,« pravi Eleazar, »samo da zapoveš, da se pripravijo tvoji bojovníki k skupnemu naskoku na sovražnika. Tudi ben Giori moramo obvestiti o tem. Če naskočimo Rimljane z vso močjo, kar jo imamo, medtem ko se bodo podsipali njihovi nasipi, potem moramo in tudi bomo ne samo uničili njihovega dolgotrajnega in trudapolnega dela, ampak vso njihovo vojno silo bomo potočli do zadnje glave.«

»Dobro, rad ustrežem tvoji želji. Pripraviti hočem bojovníke za naskok in obvestiti o tem tudi Simona; toda vedi, vse se ti bo smejalo, če se ti poizkus in rovi ponesreči,« mu odgovori Galilejec in da takoj ukaz vojakom. Brž ko opazi Eleazar, da je vse pripravljeno za boj, zamahne z roko in da s tem znamenje, naj zažgo v rovh.

Na nasipih medtem kar mrgoli Rimljanov, ki v potu in znoju pod varstvom svojih ščitov, z dvigali in drugimi pripravami porivajo stolpe vedno bližje in bližje obzidju. Janez zapoveduje svojim, naj na obzidje dvigajo težke skale, s katerimi naj porušijo sovražnikove obrambne strehe; obenem pa delajo vsi metalni stroji in pošiljajo sovražniku tisoče in tisoče ostrih pušic.

»No, bo kaj kmalu? Kje je ogenj? Se kaj kmalu razrušijo nasipi? Se kaj kmalu odpeljejo Rimljani z vsem, kar imajo, proti peklju?« vprašuje Janez zaničljivo in zbadljivo Eleazarja.

Mrzlo je sprejemal Eleazar nekaj časa zbadanje in zaničevanje. Toda že mu postaja vroče, z zobmi začne škripati in več ne more prikriti svoje nevolje in nemira. Sonce se je dvignilo več kakor za eno uro, odkar je zapovedal, naj zažgo v rovih, in vendar ni še znamenja, ki bi pričalo, da se je njegova zapoved uresničila.

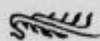
»Ošabnost ti!« zakriči nad njim Galilejec. »Pojdi sedaj sam in povej ben Giori, kako krasne uspehe si dosegel s svojim delom.«

Čuj, o groza, naenkrat strašen pok in tresk, obupni vzklík, vpitje! O, gorje Rimljanom! Eden izmed nasipov se je porušil in pokopal vse moštvo in vse bojne priprave. In zdaj zopet tiho? O ne, že se kaže grozen dim in strašen vzduh preveva ozračje in že se prikazuje iz zemlje prasketajoči ogenj, že objema z vidnim ve-

seljem bojne priprave Rimljanov, jih požiga, uničuje in v malo minutah je vse v ognju.

Že pri prvem poku padajočega nasipa se je zveselil Eleazar svojega zmagoslavja in dal duška svoji radosti v glasnem vzkliku, ki je odmeval od vseh stolpov in zidov: »Ha, tepec Galilejski! Ali vidiš sedaj moje podzemeljsko delo?« je kričal Janezu.

(Dalje prihodnjič.)



## Ob stoletnici slavnih tirolskih zmag.

**Zmagoslavna bitka na gori Izel od 13. do 15. avgusta 1809.**

V gorati Tirolski se vrše velikanske priprave, da kolikor mogoče veličastno orošlave junaške zmage tirolskih kmetov nad silnim Napoleonom pred sto leti. Slavnosti se bodo vršile koncem meseca avgusta. K njej pride cesar z dvanajstimi nadvojvodi ter na tisoče strelcev. Slavnost obeta zares biti veličastna. Kaj takega se vidi redkokada. Oziroma se nekoliko za sto let nazaj k onim dogodkom, ki so povod tem slavnostim.

Strahoviti Napoleon je premagal nadvoda Karola »asperskega leva« na krvavem bojnem polju pri Wagramu. Tej Napoleonovi zmagi je sledilo 12. jul. 1809 premirje v Znaimu, vsled katerega so morale avstrijske čete zapustiti Tirolsko. Mogočna Avstrija je bila ponižana; drugi knezi in narodi so upognili svoj tilnik in miraje pred Napoleonom — edino-le mala Tirolska je kljubovala groznemu samosilniku. Že dvakrat so vrli tirolski brambovci pognali vojske »nepremagljivega« iz dežele. Sedaj, ko je imel Napoleon proste roke, je hotel s silo zdobiti malo uporno deželico. Poslal je v gorato Tirolsko 50 tisoč zmage vajenih vojščakov z jezdecimi in mnogimi topovi, da ponižajo Tirolsko in jo strogo kaznujejo. Vrhovno poveljstvo je izročilo zopet maršalu Lefebvre. Ponosni poveljnik je zahteval takoj, da naj mu vsi Tirolci izroče orožje ter vodje tirolskih bojev, med njimi na prvem mestu Andreja Hoferja, seveda brezuspešno. Francoski maršal je prodiral koncem julija v deželo od več krajev. Odpora je dobil le malo. Le poleg mosta pri Taksenbachu je 400 junaških Tirolcev pod hrabrim Antonom Wallnerjem sedem ur zadrževalo 7000 Bavarcev; odbili so pet strahovitih naskokov. Dne 30. julija je zasedel francoski maršal že glavno mesto Inomost; njegova silna vojska je taborila krog mesta in v okolici. S trdnimi odloki je plašil maršal ljudstvo; vsakemu pametnemu se je zdel odpor nemogoč. Tirolska je bila edelega sveta zapuščena; povsodi sta vladala strah in brezupnost. Toda Bog Tirolske ni zapustil; v najhujši stiski jej je prišel na pomoč. Andrej Hofer, prav od Boga poslan, je zopet krepko dvignil zastavo domovine; okrog njega so se zopet jeli zbirati hrabri Tirolci. Po deželi so raznašali oklic Hoferjev, ki se je glasil: »Ljubli bratje in sosedje! Kviško, zgrabite za

orožje proti sovražniku časnega in večnega. Nihče naj se boju ne odtegne! Zaučajte popolnoma na Boga! Mi smo že velika dela doprinesli, ne s človeško močjo, pač pa z očitno pomočjo od zgoraj! Edin klic naš naj bo: Za Boga in cesarja! — Ali zmagati ali umreti!« Ta oklic je zopet vnel upala srca; zbirati so se jele od vseh strani močne tirolske čete pod vrliimi poveljniki; zopet so bili med prvimi Peter Mayr, Spekbaier, Haspinger. Dne 4. avgusta so zastavili pot francoskemu generalu Rouyerju, ki je hotel z 2000 možmi na jug, da se združi z glavno vojsko. V tako imenovani saksonski soteski blizu Franzensfeste je zadel na odpor. Ko se je nahajala sovražna vojska v soteski, so se usuli kupi skal, dreves nanje; kakor toča so se usipale tirolske kroglice nanje. Francoski general se je moral umakniti; zgubil je 53 častnikov in 1200 mož; poleg tega se je moralo podati Tirolcem 683 Saksoncev pri Oberau. Ta zмага je dvignila zopet pri Tirolcih pogum in navdušenje. Andrej Hofer se je prizadeval, da zbere kolikor mogoče mnogo brambovcev krog sebe. »Le hitro! Le hitro!« tako so se glasili oklici njegovi. Tirolski junaki so se pripravili na odločilni boj ter prejeli pobožno svete zakramente.

Srdil se je in z zobmi je škripal prevzetni maršal Lefebvre, ko je čul o porazu v saksonski soteski in pri Oberau. Takoj se je podal s 7000 možmi in desetimi topovi proti Sterzingu, kjer je bila zbrana glavna tirolska moč. Hofer in Spekbaier sta ga sprejela z vso odločnostjo. Francoski vojšaki so silno trpeli pod vročino in žejo; povsod so jim bili krajev vajeni tirolski streli za petami ter so jih obsipali s svinčenkami. Ponosni maršal se je moral umakniti. Tirolci so ga zgrabili za hrbtom pri Maulsu ter silno pritiskali na umikajočega se sovražnika. Sam maršal si je komaj rešil življenje; ko je bežal, je zgubil na poti svoj plašč in generalski klobuk. Tudi drugim francoskim armadam se je slabo godilo. Tako je bil oholi francoski maršal temeljito ponižan. Namesto novic o pričakovanih zmagah so prihajale le slaba poročila o porazih njegovih čet. Stiskam od vseh strani se je francoski maršal začel pogajati s prej zaničevanim Hoferjem; rad bi pa tudi pridobil časa, da bi se izmuznil iz nevarne pasti. Ponoči dne 10. avgusta se je jela umikati vsa njegova vojska preko Brenerja proti Inomostu. To je bil sramoten beg prej tako ponosne armade. Hofer je bil sovražniku vedno za petami; v hrbtu in od strani so predzno napadali hrabri Tirolci upelane sovražne čete. Maršal sam se je vozil v vozu; ko je pa več tirolskih krogel prifrčalo v voz, se je skrival na begu med dva konja, zavil v plašč navadnega dragonarja; bled kot smrt je hodil peš. Po deseturnem, strahovitem begu je dospel Lefebvre v zelo žalostnem stanju, brez klobuka, ves prašen in blatnat, v Inomost. Očividec je ta uhod v mesto tako-le popisal: »Častniki brez čet, vojšaki brez poveljnikov, konji brez jezdecov, konjeniki brez konj, topničarji brez topov, psi brez gospodarjev, čudna mešanica . . . so dirjali naprej kakor vihra, preplašeni.

Sedaj je bilo treba zadati sovražniku še zadnji odločilni udarec. Hofer je nekoliko omahoval in to opravičeno. Sovražnik je še vedno štel okrog 25 tisoč mož, je imel še mnogo topov in konjenikov, kar je pa Tirolcem manjkalo. Primanjkovalo je Tirolcem tudi živeža in streliva. Toda Spekbaier in Haspinger sta trdila, da je treba železo kovati, dokler je žareče. Tako so v vojnem svetu tirolski vodje sklenili, da bodo 13. avgusta na vse zgodaj sovražnika napadli na gori Izel — kakor so to dvakrat zmagonosno storili — in da ne bodo mirovali prej, dokler ne preženo francoskih usiljenecv iz dežele. Ta sklep so tudi zvesto izvršili. Že o polnoči 13. avgusta so Tirolci — kakih 15 tisoč mož zasedli svoje postojanke. Na 300 krajih je plamtel tirolski ogenj v okrožji Inomosta proti jasnemu, zvezdnatemu nebu. Tirolske čete so bile polne ognja in prepričane, da se bliža dan rešitve za domovino. Vsako uro so prihajali novi brambovci. Ker je bila nedelja, se francoski maršal nič ni nadejal napada. Toda zmotil se je. Ako Tirolec hoče kaj posebnega doseči, začne na nedeljo ali praznik.

× × ×

Raz cerkvenih stolpov so se ob četrti uri jutraj začeli pretresljivi glasovi k naskoku. Vojaški duhovniki so maševali; pri sveti maši so bili vsi splošno navzoči ter so iskreno molili za zmago tirolskega orožja. Ko so prvi žarki jutranjega solnca zlatili vrhove gora, so duhovniki podelili zadnji blagoslov hrabrim bojnikom. Hofer je uredil vojsko ter jel prodirati proti gori Izel. Prvi je posegel v boj junaški Peter Mayr. Pričela se je velika, odločilna bitka. Grom 24 topov je stresal okolice; v višavah so se ustanovili Tirolci kakor žugajoča vihra. Povsodi se je dim valil proti nebu, žvižgale so križem kroglice. Celu najpogumnejšim se je treslo srce. Hrabri Peter Mayr jo je udrl naprej s svojimi strelci, ki so bili vsi madi, vročerkvni fantje. Na vsej črti so naskočili Tirolci. Kmalu se je razvila bitka v grozno klanje. Na nevarnih krajih so tirolski brambovci dirjali kakor divji z narobe obrnjeno puško ter s puškinih kopiti mlatili sovražnike po glavah. Višave so imeli Tirolci kmalu v rokah; le v nižavah niso mogli naprej, ker so jih sovražniki obvladali s topovi. Bitka je naprej divjala, Tirolci so si dajali pogum s klicem: »Naša ljuba Gospa nam pomaga!« Krog poldneva so sovražni topovi jeli grozno divjati; Tirolci so se pred strahovitim ognjem morali umakniti. Ko je francoski maršal to opazil, je ukazal silovit naskok na središče tirolske vojske. Nevarnost je bila velika; celo hrabre pasajske kompanije so začele pešati. V najnevarnejšem trenutku je posegel zopet Hofer vmes ter navdušil svoje ljudi s par bodrilnimi besedami; prihitele so pomožne čete. Tirolec je navdal nov pogum. Navalili so z vso silo na sovražnika, ki se je naposled začel umikati in divje bežati. Še enkrat so napadli Bavarci višave, toda vrniti so se morali s krvavimi glavami. Tirolci so stali kakor njihove skalnate gore. Proti koncu krvavega dne se je odlikoval še posebno Spekbaier, ki je pognal zadnje ostanke sovražnika iz

višin na desnem bregu reke Sil ter je zavlel most čez to reko. Sovražne trupe so omagale; polje in gozd je bil poln mrličev in ranjencev. Francoski maršal je spoznal, da je vsak naskok na višave brezuspešen. Tirolci pa niso hoteli v nižave. Borba je bila končana. Glasovi večernih zvonov so se milo - otožno razlivali po širnem, krvavem bojnem polju.

Naslednji dan (14. avgusta), je deževalo; obe stranki ste mirovali. Francoski maršal je uvidel, da je zmaga nemogoča. 13 tisoč njegovih mož je bilo mrtvih ali ujetih. Pogum mu je upadel. Sklenil je, da se hoče umakniti iz teh prokletih gora, kjer je užil toliko sramote. Ponoči od 14. do 15. avgusta se je umaknil iz Inomosta.

Andrej Hofer je zvedel o umikanju sovražnika zjutraj na Veliki Šmaren. Bil je takrat ravno pri sveti maši. Po svetem opravilu se je podal s svojci na goro Izlet ter je tam pokleknil, z rožnim vencem v roki. Vsi so storili ravno tako ter so zahvalili Vsemogočnega ter sv. Mater božjo za slavno zmago. Pri tem prizoru ni ostalo suho nobeno oko. Hofer se je na to podal v Wilten. Tukaj ga je sprejela množica z godbo in vriskanjem, vsi so ga slavili kot junaka dneva. Ko pa veselega klicanja le ni bilo konec, je pokazal junaški mož s prstom proti nebu, rekoč: »Pst, pst! — Ne vpijte več! Ne laž, ampak tale tam gori je to naredil!«

Ob 11. uri se je peljal Hofer s Has-

pingermem v Inomost v vozu, pred katerim so bili vpreženi štirje belci, ugrabljeni sovražnik; spremljale so ga pasajske kompanije; zvonovi so zvonili, topiči pokali, ljudstvo je vriskalo. To je bil slavnosten sprevod na dan Velikega Šmarna, praznika nebes Kraljice in varuhinje Tirolske!

Par dni pozneje so Francozi popolnoma zapustili Tirolsko. Tirolci so si priborili prostost z lastno in božjo pomočjo ter zmagali silnega sovražnika.

Kaj premore narod, ako se edino bori za svojo prostost in svoje blaginje! Posnemajte, mili Slovenci, junaške Tirolce v navdušenem boju za Boga in domovino! Teotim.

## Razgled po domovini.

»Orel« je poletel v nedeljo v Kamnik. Na tisoče in tisoče oseb je privabil, ki so njemu v čast in slavo obiskali Kamnik. Vrli naši telovadci so se izkazali za krepke, vztrajne, prdne telovadce a tudi za verne katoličane. Pohitili so med nje tudi prevz. ljub. knezoškof. Želimo iz srca, naj nam »Orel« še priredi večiko takih lepih dni. Naj bi ne bilo kraja na Slovenskem ker bi ne bilo telovadca »Oria«!

Nove razglednice »Slovenske dijaške zveze«. »Slovenska dijaška zveza« je zopet založila dvojico vrst razglednic, katerih ena se nanaša na njeno izobraževalno, druga na njeno narodno obrambno delo. Razglednice je lično izdelal domači umetnik g. Maksim Gaspari. Prijatelji, segajte pridno po njih! Tovariši, razširjajte jih povsod! Zlasti opozarjamo nanje obrambne odseke po naših izobraževalnih društvih. Cena jim je 10 vinarjev za komad. Naročajo se pri: Stanko Masič, Ljubljana, Zalokarjeva ulica št. 10.

Tretji evharistični shod v Dubrovniku. Dne 3., 4. in 5. avgusta t. l. se je vršil v Dubrovniku tretji evharistični shod, za katerega so se delale minole dni velike priprave. Udeležili so se tega shoda ne le duhovniki in posvetniki iz dalmatinskih škofij, marveč tudi iz sosednjih hrvaških in slovenskih. Govorili so med drugimi tudi škofje, in sicer dubrovniški, ljubljanski in makarski. Izmed Slovencev so govorili štaferski župnik Fr. Sal. Gomilšek, profesor dr. Jožef Jerše in župnik Kalan. Sijajna je bila procesija s sv. Rešnjim Telesom. Mesto je bilo v zastavah, vse hiše lepo razsvetljene. Najsvetejše je nosil premil. g. knezoškof dr. Jeglič. Navzočih je bilo deset škofov in nad 300 duhovnikov. Slovenci so Hrvatim imponirali s svojimi govori in lepim petjem.

Katoliško-narodno dijaštvo v Spljetu. V nedeljo zvečer je 300 hrvaških in slovenskih dijakov pod hrvaško trobojnico korakalo po zagrebških ulicah na kolo-dvor, da se s posebnim vlakom odpeljejo v Dalmacijo. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo dijake. V ponedeljek zjutraj je posebni vlak katoliškega narodnega dijaštva srečno dospel na Reko. Dijaštvo je v impozantnem sprevodu s razvito hrvaško zastavo korakalo skozi Reko do obale ter takoj s posebnim parnikom odplulo proti

Spljetu. Med krasno vožnjo so veselo prepevali. Hrvatje po Dalmaciji so jih pozdravljali iz bregov in čolnov. Italijanaši v Zadru so jih kakor običajno napadli s kamenjem ter tri dijake ranili. V Spljetu je pozdravil kongres župan. Vseh udeležencev je bilo 800, med njimi 120 Slovencev, katere so povsod navdušeno pozdravljali.

Zaupnica »Slovenskemu klubu« se je izrekla na nedeljskih shodih, katere sta imela dr. Hočevar in dr. Lampe na Dobrovali ob Krki in v St. Jerneju na Dolenjskem. Poslanec dr. Hočevar je poročal o dogodkih v državnem zboru, kjer je šlo za to, da se onemogoči odiranje bosanskega sotrpina kmeta po mažarski agrarni banki, ki je nastavila zelo visoke obrestne mere na posojila. »Slovenski klub« je hotel preprečiti osnovev te banke in je stopil v obstrukcijo, ki je popolnoma opravičena. Dalje je zavračal napade nasprotnikov na dr. Šusteršiča radi obstrukcije, kateri napadi pa le še bolj utrjujejo vez, ki veže manj druge slovenske poslance, ki odobrujejo brez ugovora njegovo odločno nastopanje. »Slovenski klub« bo vztrajal še nadalje na tem opravičenem stališču. Dr. Lampe se je pa bavil z gospodarskimi težnjami deželnega odbora. — Sprejela se je soglasno resolucija, ki izraža popolno zaupanje poslancem S. L. S. in odobruje njih odločni boj v državni zbornici.

Delavstvo c. kr. tobačne tovarne ljubljanske je priredilo romarski vlak na Sveto Goro pri Gorici. Udeležencev je bilo nad 400. Na grob nepozabnega kardinala Missia je delavstvo položilo lep venec.

Župnija Lesce je podeljena č. g. Ivanu Lovšinu, župniku na Rakitni nad Borovnico.

Velika nesreča na morju. Iz Trsta poročajo: Iz pristanišča je silen vihar pogнал na morje dve ladjici, v katerih je bilo več oseb. Parniki so hiteli na pomoč. Pri Sv. Andreju so dobili prevrnjen čolniček, na katerem se je krčevito držal neki mož. Le s težavo so moža rešili. Povedal je, da se piše za Guština, da je fakir, in da sta dva njegova tovariša, ki sta bila z njim skupaj v čolnu, Lovrenc Bizjak in France Buda, izginila v valovih. Tri osebe iz dru-

ge ladjice je rešilo moštvo parnika »Federico«, četrta oseba je pa padla tudi iz te ladjice še predno je prišla pomoč, v morje in utonila.

Shodi S. L. S. so povsod dobro obiskani. Ljudstvo odobrava odločni nastop naših vrlih poslancev v državnem zboru. Dr. Lampe je imel shod v St. Petru pri Novem mestu. Deželni poslanec Mandelj je govoril na shodih na Jančnem in na Prežganju. — Dr. Hočevar in dr. Lampe sta imela izborni obiskani shod na Dobrovali pri Škocjani, dr. Hočevar poleg tega še v St. Jerneju. Dr. Šusteršiču in ostalim poslancem se je povsod izrekla zaupnica. — Zahrbno rovanje liberalcev zlasti Hribarja in štaferskega Ploja se vsepovsod najodločnejše obsoja.

Semič v nevarnosti. Iz Semiča se poroča: 2. avgusta je po polnočni uri izbruhnil na do sedaj neznan način ogenj pri županu Tomcu v Stranski vasi. Zgorelo je vse — hiša in gospodarsko poslopje in tudi eno tele, drugo živino so rešili in golo življenje. Ogenj se je širil hitro, ker je vse tako suho vsled neznosne vročine. Med drugim zgorela je tudi oprava bodoče neveste, domače hčere, ki se namerava v kratkem poročiti. Na pogorišče sta došli požarni brambi iz Semiča in iz Gradaca, ki sta z velikim trudom omejili ogenj in rešili sosedo preteče nevarnosti.

Veseli pojavi med kranjskim učitelstvom. Pred kratkim so bili še skoraj vsi kranjski učitelji člani »Učiteljske zveze«, katere glasilo je znani protiverski list »Učiteljski Tovariši«, v katerem imata glavno besedo liberalna učitelja Gangl in Luka Jelenc. Ona peščica pogumnih učiteljev, ki se niso hoteli udati uprav divjemu terorizmu Zvezarjev in so bili včlanjeni v »Slomškovi zvezi« krščansko-mislečih učiteljev, so morali veliko pretrpeti. Sam deželni šolski svet je pomagal preganjati »Slomškarje«. Zvezarji niso hoteli niti občeovati s Slomškarji, imenovali so jih sramoto učiteljskega stanu in so jih ovajali pred predstojniki. Zvezarji so se pa tudi izrekli na svojih vsakoletnih skupščinah za brezversko šolo. Sedaj je pa kar naenkrat začelo pokati v tej, nekdanji tako mogočni zvezi. Učitelji, ki še niso zamorili vsega krščanskega duha v sebi, so začeli uvidevati, kam jih vodita Luka Jelenc in

Gangl, spoznali so, da kot zvezarji igrajo le ulogo suženjske stafaže crkajoči liberalni stranki, začeli so se oproščati terorizma in posledica je, da so vrste Zvezarjev redkejšje in redkejšje, med tem ko je ustanovila »Slomškova zveza« v kratkem času že drugo podružnico. V sami Ljubljani, kjer je mestni šolski svet popolnoma liberalen, je že večina učiteljstva v »Slomškovi zvezi«. Sedaj, ko je terorizem razbit in ko se kranjsko učiteljstvo postavlja na lastne noge, je upanje, da bo kmalu večina kranjskega učiteljstva v »Slomškovi zvezi«. To bo ljudstvu in učiteljstvu samemu v korist.

**Spremembe v tržaški škofiji.** Č. gosp. Arbanasich, dosedaj kaplan v Brezovici, prestavljen je v Buje kot prvi kaplan; v Brezovico nastavljen je na novo za kaplana č. g. Frančišek S. Magdič. Pomanjkanje duhovščine v tržaški škofiji je letos zelo občutno.

**Nesramnost štajerskih liberalnih učiteljev.** »Narodni Dnevnik« vedno trdi, da si deželna poslanca Ozmec in Meško nista ogledala ogromne škode, ki jo je napravila toča in jima skuša na ta način vzeti upanje pri volivcih. Mi smo že ponovno zavrnili to nesramno trditev na naša poslanca in povedali, da sta si Ozmec in Meško takoj drugi dan po toči ogledala skoro vse poškodovane občine in storila na podlagi svojih opazovanj vse potrebne korake na kompetentnih mestih. Pod predsedstvom poslanca Ozmece se je tudi sestavil pomožni odbor za nabiranje darov za poškodovance. Vemo, kdo pošilja »Narodnemu Dnevniku« te nesramne dopise. To so liberalni učitelji, kateri izrabljajo grozno nesrečo, ki je zadela uboge kmete, za napade na naše poslance. Liberalni učitelji seveda ne čutijo te nesreče, sedeli bodo tudi tedaj, ko bo poškodovani kmet stradal pri polnih skledah. Ljudstvo, ki je bilo priča, ko sta si Ozmec in Meško ogledovala škodo, je ogorčeno nad takim postopanjem liberalnih učiteljev, ki so s tem izgubili še tisto trohico zaupanja med ljudstvom, ki so jo imeli. Prišel bo čas, ko bodo liberalni učitelji zopet moledovali za zvišanje svojih plač. Takrat naj se blagovolijo spomniti na njihove sedanje nesramne napade na naše poslance.

**Na Velehradu,** odkoder sta sv. Ciril in Metod razširjala katoliško vero med Slovani, se je vršil preteklet dnevi shod katoliških učenjakov, ki delujejo na zjedinenje ruske cerkve s katoliško. Velikega pomena je, da so se letos tega shoda udeležili tudi zastopniki nezjedinjene ruske cerkve. Izmed slovenskih duhovnikov so bili s Kranjskega navzoči: državni poslanec dr. Krek ter profesorja dr. Perne in dr. Grivec.

**Odlikovanje.** Gospod Josip Frankč, oče č. g. vikarija oseškega, bivši nadučitelj v Sempetru na Dolenjskem, sedaj v pokoju v Oseku, je bil te dni odlikovan s častno svetinjo za štiridesetletno službovanje. Vrlemu možu čestitamo od srca in mu kličemo: Na mnoga leta!

**Sestanek treh kranjskih škofov.** Na domu premil. škofa Trobeca so se 29. m. m. zbrali trije škofje: Jakob Trobec iz St. Cloud v Minnesoti, Jožef Stariha iz Leada

v Južni Dakoti in knezoškof dr. Anton B. Jeglič. Škof Trobec odpotuje 15. t. m. nazaj v svojo škofijo v Ameriko, škof Stariha, ki je, kakor znamo, radi bolehnosti resigniral na svojo škofijo, se pa stalno naseli v Ljubljani.

**Stanko Peharčeva knjižnica.** Javna ljudska knjižnica »Slovenske dijaške zveze« v Črnomlju se bode imenovala od sedaj naprej »Stanko Peharčeva javna ljudska knjižnica Slovenske dijaške zveze v Črnomlju«.

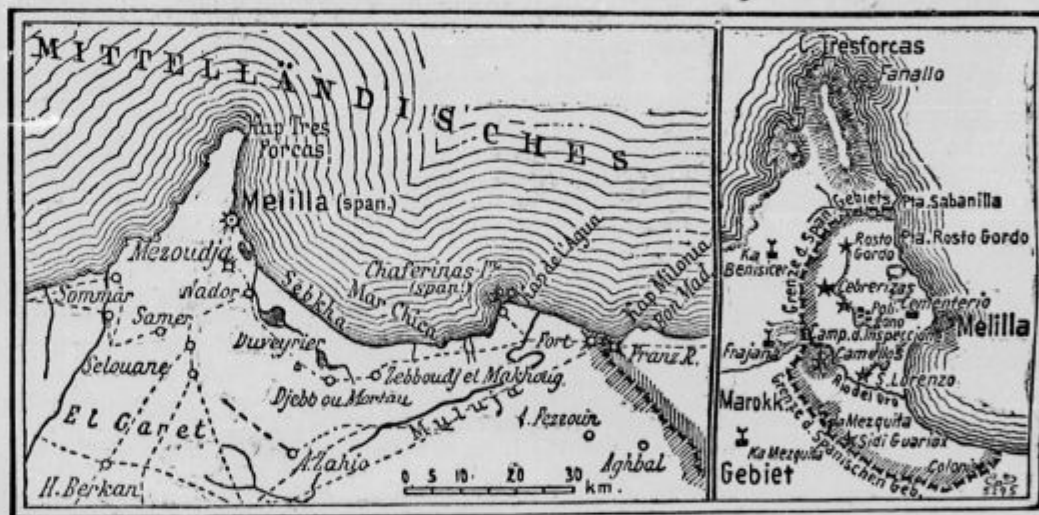
**Učenci kmetijske šole,** ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojakih pogojno pravico do dveletne prezentne službe. Če namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. večnega ministrstva z dne 22. malega srpana 1895, št. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

**Staro rimsko grobišče** so zasledili v bližini Rudnika pri Ljubljani. Odkopavali so zemljišče in prišli na sled rimskim gro-

so tako zaslepljeni, da gredo na limanice Gabrščekovi »Soči« in liberalnemu lističu »Kmečki Glas«, ki je eden najslabših zakonitih listov.

**Prevalje.** — Občni zbor posojilnice razveljavljen. C. kr. deželno kot trgovsko sodišče je odklonilo prošnjo prevaljske posojilnice za registracijo novih, nemčurških odbornikov, ker je bil občni zbor sklican popolnoma nepostavno, in je razveljavilo tudi tiste nasprotne deleže, ki so bili tik pred občnim zborom sprejeti brez odborove seje. Vršiti se bo moral torej nov občni zbor. Radovedni smo, kaj bo ukrenila sedaj celjska zveza, da ne pride z njeno krivdo posojilnica kot prvokrat v roke našim narodnim nasprotnikom.

**Mladeniški shod v St. Lovrencu na Štajerskem** je bil zelo lep. Govorili so gg.: deželni in državni poslanec dr. Korošec, deželni poslanec in župnik Ozmec, kaplan Zorko, mladeniči Šut, Kolman, Ver, Ducman, Fric. Po litanijah v farni cerkvi so se fantje zopet zbrali v mlekarni, kjer je g. dež. poslanec Ozmec razložil razvoj šentlovenske mlekarnice in razni ustroj v mlekarni. Mladeniči so z zanimanjem sle-



Zemljevid bojišča pri Melili.

bovom, od katerih so jih odkrili pet. Grobišče leži na stari rimski cesti med Emono in Siscia. V bližini te rimske ceste so že večkrat našli kake rimske starine, kakor rimski denar iz časov cesarja Trajana in pri tovarni šotnega prahu v Škofljici pa denar cesarja Avgušina. Prišli bodo na sled še marsikateri zanimivi stvari iz rimskih časov, posebno na dolenski strani ljubljanske okolice, kjer so bile rimske postojanke.

**Kmečka banka** v Gorici, ki je popolnoma v liberalnih rokah, mora že presneto slabo stati na nogah, da delajo tako kričečo reklamo za njo. Sedaj trobijo v svet po »Kmečkem glasilu«, da je bila ustanovitev te banke prvi korak k izboljšanju kmetijstva in odpomoci kmetkemu stanu. To se zelo lepo sliši. Sedaj naj pa pove »Kmečki Glas«, katera banka dela bolj za kmete, ali ona, ki posojuje denar za pol odstotka ceneje, ali ona, ki posojuje za pol odstotka dražje? Smo radovedni, za katero se bodo končno slavni Sočebanci odločili. Čudimo se goriškim kmetom, da

dili njegovim poučnim izvajanjem. Shod bo ostal dolgo v lepem spominu.

**Z Iga.** — Volitev župana v »svisljih«. Dne 2. avgusta se je imela vršiti volitev novega občinskega starešinstva za občino Matena - Iška Loka. V zadnjem času je županoval tej občini Anton Jere, mož, kateri je bil ob začetku županovanja čisto črn »klerikalec«, tekom časa svojega županovanja pa je postal velik prijatelj liberalnih gospodskih škricov in ponižni somišljenik ljubljanskega dr. Novaka, kateri ga pridno zalaga s svojo modrostjo. Za občinski blagor je skrbel posebno s tem, da si je kot novoizvoljeni župan napravil gostilno in je za drag denar pridno napajal žejne popotnike podnevi in ponoči brez ozira na policijsko uro. Ljudje so komaj čakali, da ga pošljejo v penzijo. Župan je čutil nevarnost, zato pa je skušal čas novih volitev kolikor mogoče prikriti. Stara navada je bila, da se je volitev vedno postavno oklicala, a sedaj pa je župan kar napopal razglas novih volitev na desko in le svojim najboljšim prijateljem zaupal to

veliko skrivnost. Može S. L. S. so zvedeli za volitev šele dan pred volitvijo. Drugo jutro ob določeni uri se zbero na volišču. Volitev bi se imela pričeti ob 9. uri. Čakajo komisarja iz Ljubljane do pol 11. ure. Na poziv enega volivcev, ali je županstvo povabilo komisarja k volitvi, izjavita župan in njegov tajnik, da je županstvo zahtevalo komisarja dne 18. julija pod tek. štev. 123, a prejelo ni nikakega odgovora. Na to izjavo podpišejo vsi volivci S. L. S. protest, da bi se volitev vršila, ga odpošljejo na glavarstvo in skupno zapuste volišče. Kje pač tiči vzrok, da ni bilo niti g. komisarja, niti nikakega sporočila od glavarstva? Ali je c. kr. okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico tako malomarno, da ljudem napravlja toliko nepotrebnih potov, dela, truda in razburjenj! Zahtevamo pojasnila! Ko so volivci S. L. S. odšli z volišča, pa je Anton Jere začel s svojimi prijatelji volitev. Ko so med seboj izvolili nov odbor, takoj se je zbral polnoštevilno v Jeretovih svislih in tamkaj so privatno potrdili Jereta za župana še za tri leta. Radovedni smo, kaj poreče k tej volitvi v svislih c. kr. okrajno glavarstvo?! — Volivec.

**Svobodomiselnost početje** na Španskem presega vse meje. Opozorjamo čitatelje na tozadevno poročilo med političnimi vestmi. Naši liberalci in socialni demokratje kajpada hvalijo in proslavljajo zverinske morilce, ki so morili nedolžne redovnice in redovnike in jih sežigali. Takih časov si žele liberalci tudi pri nas.

**Velikansko škodo** je napravila minoli teden toča po naši deželi. Pobijala je po kamniškem okraju, v ljubljanski okolici, v Škocijanu pri Turjaku, v župniji Borovnica na Notranjskem, v Rakitni, v šmarnski in žalski župniji ter po raznih drugih krajih dolenskih. Ubogi kmet!

**Umrli** je v Hošnici na Štajerskem g. Franc Mlakar, veleposestnik in soustanovitelj »Kmečke zveze«. Njegov pogreb je pričal, kako ga je vse ljubilo in spoštovalo. Nad tisoč oseb se ga je udeležilo. Pogrebna govora sta imela domači gosp. župnik Medved ter državni poslanec dr. Korošec. Vrlemu možu svetila večna luč!

**»Gospodarska zveza v Ljubljani«** kupuje suhe gobe letošnje letine po najboljših cenah. Tozadevne ponudbe in vzorci so za poslati direktno na »Gospodarsko zvezo«.

**Slovensko ljudstvo!** Nepopisna nesreča je zadela dne 24. julija naše brate v ormožkem okraju in nekaterih občinah mariborskega in šentlenartskega okraja. Nenavadno huda toča je naredila velikansko škodo na poslopih, na vrtovih, njivah, vinogradih in travnikih. Škoda znaša na milijone. Zemlja izgleda kakor opustošena. Kar je pustila suša še zelenega prikliti iz zemlje, pobila je sedaj toča. Ljudstvo je zbegano in prestrašeno. Beda in pomankanje zmeta mu že iz bližnje bodočnosti grozeče v oči. — Da se priteče poškodovancem vsaj nekoliko na pomoč, rsnal se je spodaj podpisani pomožni odbor, ki se obrača do vsega slovenskega ljudstva s srčno prošnjo, da pomaga hudo prizadetim prebivalcem. Vsak dar se bo hvaležno sprejel. Naši bratje so v stiskah

in nadlogah, pritečimo jim brzo na pomoč, pokažimo jim dejanski svoje sočutje! — Darovi se naj blagovolijo pošiljati na naslov: Josip Ozmec, župnik in deželni poslanec, Št. Lovrenc na Dravskem polju. Objavili se bodo v slovenskih listih. — Maribor - Št. Lovrenc, dne 2. avg. 1909. — Josip Ozmec, župnik in deželni poslanec v Št. Lovrencu na Dravskem polju. Jakob Caf, dekan v Št. Tomažu; Josip Keček, župan na Hardeku; dr. Korošec, državni in deželni poslanec v Mariboru; Tomaž Korpar, živinozdravnik v Osluševcih; Anton Meško, župan in deželni poslanec v Lahtoncih; Ivan Meško, župan v Trgovišču; Ivan Roškar, predsednik »Slovenske kmečke zveze«, državni in deželni poslanec v Malni.

**Umrli** je pri Sv. Duhu v starološki župniji soproga Dolinarjevega Tineta, po božna in jako skrbna gospodinja in mati. Priporoča se v molitev.

**Mesto provizoričnega sadjarskega inspektorja** s sedežem v Novem mestu razpisuje deželni odbor kranjski do 1. septembra 1909. Podrejen bo vodstvu kmetijske šole na Grmu za praktični pouk na zavodu in za popotni pouk. Polmesečna plača 80 K, dijete, potnina in voznina. Po poskusnem letu se lahko definitivno namesti s prejemki VIII. plačilnega razreda. Natančnejši podatki se nahajajo v »Razpisu« v »Kmetovalcu« in »Narodnem Gospodarju«. Poizve se pa tudi lahko pri deželnem odboru v Ljubljani. — Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 27. julija 1909. — Za deželnega glavarja: Dr. Lampe.

**Zemljevid »Slovenske Matice«.** Pred končno ureditvijo zemljevida prosim vse prijatelje pravilnega nazivanja naših krajev, gora in rek itd., da bi »Matici« sporočili, kako se med ljudstvom imenuje o in kako se običajno pišejo sledeči kraji: I. Na Koroškem: Pustritz nad Velikovecem (Pustica?); Klanz pri Vetrinju (Erjave?); Gurliisch; Kurliche, Hornstein; Kutnori; Unter-Klanz pri Sp. Dravogr.; Stehanik Gupf; Ebenwein pri Libelčah; Cimperc Gupf pri Labudu, Hübner Kogel vzh. od Labuda, Zeil pri Labudu, Ettendorf, Krotendorf, Lambrechtsbreg, Plestätten; — Schwarzer Berg severovzhodno od Zabnice, Wagenbach (potok, ki se izliva pri Kokovem v Zilico). — II. Na Kranjskem: Schöneck (1828 m) južnozahodno od Fužin na Gorenjskem, Eschaltal (309 m) južnovzhodno od Trbiča; — Struževo (Stražvo) pri Kranju, Javorjev vrh (doslej Javerkov); — potok Božna pri Polhovem Gradcu; vrhi Pasirovan (sev. od Črnega Vrha), Koušk (pri Drenovem Griču), Sop (pri Rakitni), Morat (severno od Idrije), Klenoven vrh (sev. od Prapretnega Brda), Smrečen (jugovz. od Pokojišč), Sekorem (pri Košani), Bagunc (j. od Male pristave pri Smihelu), Milonca (1098 m), Prinoh (pri Prezidu), Spigni v. (blizu D.), Pevkin vrh (pri Mrzli Planini); mlin: Lapave M. (vz. od Idrije); grad Freudenau pri Selu; potoka: Lakave (vzh. od vasi Ravno in Koren Dol.), Senuše (blizu Mlaševa se izliva v Krko). — III. Na Štajerskem: Grad Horberg (Podsreda); Lehn-Berg južno od želez. postaje Ribnica ob koroški

železnici; Gallenhofen pri Slovenjem Gradcu; — severno od Drave: Nahrud pri Gornji Kapli; Wortischberg pri Svičini; Gruschenberg pri Spičniku; Trautenberg pri Lučanah; Altenbach pri Remšniku; Ober-Fahrenbach sev. od Lučan; Karnerberg pri Lučanah; Gersdorf pri Spielfeldu; Lind pri Stražu; Platsch, Altenberg, Zicregg, Steinberg, Ratoek, Sulz, Ottenberg pri Spielfeldu; Bagec, Sterglegg, Olatein, Wugitz, Haag, Adelsdorf, Wugau, Kitzeldorf pri Ivnici; Altenbach južno od Ivnice, Heidenberg sev. od Bistrice ob koroški železnici. — Dr. Fr. Ilešič.

## Zahvala.

Dne 2. t. m. uničil mi je požar vsa moja poslopja, ki so bila zavarovana pri domači vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Dne 3. t. m. se je škoda po odposlancu omenjene zavarovalnice cenila in drugi dan, 4. t. m. v mojo popolno zadovoljnost izplačala.

Vsled kulantnega postopanja in tako hitrega izplačila štejem si v dolžnost to edino domačo slovensko zavarovalnico vsakomur, ki ima kaj zavarovati, najtopleje priporočati.

Št. Vid pri Zatičini, dne 4. avgusta 1909.

2170 1-1

Ana Pajk, l. r.

## Gorenjske novice.

### Iz ljubljanske okolice.

**Zvest posel** je bila Marija Mavčič, ki je 29. julija t. l. v župniji Dobrova (vas Kozarje 4) umrla za ostarelostjo. Dvajset let stara je prišla v službo h Kocijanovim v Kozarje in ostala je v hiši celih sedemdeset let. Sedaj je bila stara nad 90 let. Takih zvestih in vztrajnih poslov bi potreboval kmečki stan, potem bi bil rešen.

**Na božji poti na Dobrovi pri Ljubljani** je v nedeljo, 1. avgusta ponovil svojo novo mašo č. g. Janez Tomažič, kojega mati je bila Dobrovčanka.

**V Škocijanu**, občina Lipljene, je v torek zvečer toča pobila vse poljske pridelke in sadje oklestila. Hitra pomoč je silno potrebna ubogim Škocijancem.

**Na Dobrovi**, starodavni božji poti, bo bogoslužbeni red med šmarnimi mašami, to je med Velikim Šmarnom in praznikom Marijinega Imena, naslednji: Ob delavnikih bosta stalni dve sv. maši, in sicer ob šestih in osmih. Ob nedeljah in praznikih pa bodo sv. maše od 5. ure zjutraj do 11. ure dopoldne vsako uro, in sicer bo ob šestih z blagoslovom, ob devetih slovesna, druge tihe. Pridiga bo ob pol 6. in ob 9. uri. Izpovedovalo se bo pred praznikom od 4. ure popoldne dalje in na praznik zopet od 4. jutranje ure dalje. Izpovedniki imajo toliko oblast, kakor misijonarji ob sv. misijonu.

**Vlak na Sveto Goro - Gorico - Trst** bo šel na angeljsko nedeljo ob 11. dopol-

dne iz Medvod, to je 29. avgusta, ker je direkcija v Trstu sporočila, da od 13. do 27. avgusta ne more dati posebnega vlaka.

### Iz selške doline.

g Po sedmih letih se je vrnil iz Rima, dovršivši svoje študije, g. doktor Ciril Ažman. Njegov oče je doma v Železnikih. Zato si je izbral gospod doktor Železnike, da opravi sv. mašo prvo nedeljo zopetnega svojega bivanja na Kranjskem. Imeli smo torej dne 25. julija nekako novo mašo. Domači g. župnik je predstavil gospoda »novomašnika« ljudstvu in govoril nato o radostih in bridkosti duhovskega stanu. Govoru je sledila sv. maša. Bila je sicer — po želji gospoda doktorja — preprosta, a vključ temu pristrčna slovesnost. Gospodu doktorju želimo, da bi kot bodoči profesor novomeške gimnazije s pridom rabil svoje obsežno znanje v korist učeče se mladine, ki je naša prihodnost in naša nada.

g Celih 12 cm in 3 mm je dolg dopis v »Gorenjcu«, v katerem Štupica hvali samega sebe in se slika kot največjega dobrotnika selške doline. 13 let da je učitelj na dveh šolah (Če bi bil 20 let, bil bi še bolj za—služen, ker v 20 letih se več zasluži kot v 13), bil da je organist 4 in pol leta (aha! Zdaj vemo, zakaj je tako hud na gospoda župnika, organistovske kronice so mu ušle, zato ni čuda, če je jezen). Dalje pravi, da vodi moški in mešani in tamburaški zbor... Zares velikanške zasluge! Mi se le čudimo, da še ni dobil zaslužnega križca. Da, gospodine Štupica, če je liberalizem v resnici sreča za ljudstvo; če je nauk, da je človek iz — aine, pardon — iz opice, resničen, če je res, da sveti Trije kralji niso svetniki, da torej sploh nobenega svetnika ni in da torej tudi vi ne boste nikoli svetnik... No, če je vse to resnično — kakor učite vi — potem ste pa vi res največji dobrotnik selške doline, ker tako vneto razbijate s kmečkih rok težke suženjske verige rimske. — Vendar pa upamo, da se boste poboljšali, ker tako pridno berete »Domoljuba«. Ni pes, da bi se vas kaj dobrega ne prijelo, zlasti ker ste v prejšnjih letih, — ko ste bili še organist, — kakor sami pravite, tako zelo spoštovali — fajmoštre. — Selškega gospoda župnika pa le lep pri miru pustite, kajti on si je stekel velikih zaslug za selško dolino glede živino-reje. To priznavajo vsi kmetje. Da bi si bili vi pridobili toliko zaslug, to bi zijali po »Gorenjcu«! Sedaj pa porogljivo govorite o kravah in o Rožniku — mesarju. To ni lepo, s tem se boste presneto malo prikupili kmetom vključ vsem vašim zmešanim zborom. Zato pa le lep tiho, pa roke na klop!

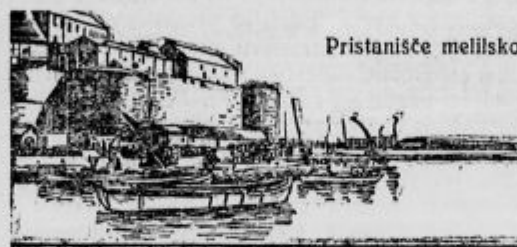
g Enooki in enouhi »Gorenjec« piše, da je dobil selški organist samo dva dni zapora, ker je nekoga nevarno ranil z nožem. Selški organist ni nikogar ranil z nožem, dobil je 24 ur radi kalenja nočnega miru. Mi to gotovo obojamo. Ampak če si je »Gorenjec« postavil nalogo, da pometi smeti, zakaj pa ne gre z metlo tudi pred svoj prag?! Zakaj ne piše, da je dobil njegov pristaš in falirani oštir, »slavni« liberalni gromovnik železniški Peter Pri-

možič cele tri dni zapora pa en post, ker je obrekoval g. Rožnika, da je ukradel hranilno knjižico? In da bi bil dobil celo od enega do šest mesecev, če ne bi bil sam g. Rožnik govoril zanj... Za to dobroto se je pa potem »lepi« Peter hvalil po Železnikih, kako je Rožnika zmerjal v Loki! Tu, »Gorenjec«, tu so smeti, tukaj pometaj!

g Čukasti železniški Sokol nekaj čuka v »Gorenjcu«, da so »železniški« Orli pretepli svojega načelnika. O tem v Železnikih ni nič znanega. Pač pa je javno znano, da so sokoliči ob pol 2. po polnoči butali ob vrata našemu pristašu in mu prav po pobalinsko pobili okna. Zares, lepa družba sokoliška! Čudimo se le, da gospoda Anton Globočnik in Thaler, kot poštena in dostojna moža, zidata gnezdo takim — tičem!

g In zopet železniški vahtmajster! Rodil se mu je otrok, na poziv župnikov je uradno in v nemškem jeziku naznanil rojstvo župnemu uradu. Kmalu nato je

enega najbolj zagrizenih gostilničarjev te stranke. Nam se čudno zdi, da je dacar samo v družbi Pengova ali pa v družbi gostilničarjev. Čudimo se tudi, da deželni užitninski urad tako slabo nadzoruje našega dacarja. Ljudje opravičeno trdijo, da mora dežela pri takih dacarjih imeti izgubo pri užitnini. Brali smo, da misli deželni odbor urediti plače dacarjem. Vsiljuje se nam vprašanje: s čem? Če je tako, kakor pri nas, potem seveda le z denarjem davkoplačevalcev. Na naš račun ne pustimo, da bi se redili lib. agitatorji. Gostilničarji in štacunarji liberalci in dacar liberalni agitator, to se lepo vjema, lepa sloga med dacarjem in plačevalcem užitnine. Zato pri nas občinska naklada na žganje ne nese. Dacar lovi mušice, komarje pa spušča. Po štacunah lahko prodajajo vino in žganje brez vsake kontrole. Imeli smo že liberalnega dacarja Piškurja, vendar si ni upal tako izpostavljati se, kakor ta. Takega dacarja, ki ima največ sposobnosti za liberalnega agitatorja, naj



Pristanišče meliško



Trdnjava od suhe strani

Mellia z morske strani



1305



Kabil

Slike z bojišča pri Mellii.

zopet uradno in v nemškem jeziku prosil za uradni rojstni list. Ko mu je župni urad vrnil nemško vlogo, češ, da uraduje slovensko, je zopet uradno nemški odpisal. Vprašamo: Ali sme g. vahtmajster v čisto zasebni — družinski — zadevi obče-vati uradno z župnim uradom? Če sme, zakaj občejuje nemško? Če ne sme, zakaj je torej prikrajšal pošto za 30 vinarjev? In to dela vahtmajster Slovenec!!! O tužna nam majka! Naprednjak tak, da mu ga ni para, nemškutar pa še večji. Potem pa ti ljudje očitajo nam, da smo brezdomovinci in v zvezi z Nemci. Pojdite se solit!

g Zadnji »Gorenjec« piše: Ta teden so šli gospodje na planine in nimajo časa pisat v »Domoljuba«. Železniški dacar se je na Ratitovcu ponesrečil (no! malo opraskal, kakor govorijo, sta ga s tovarišem malo cuknila). Pri tem je seveda pozabil zapisati, da je dacar dični pristaš tiste stranke, ki ne vemo, ali je liberalna ali socialno-demokratska ali liberalno-socialnodemokratska, in da je bil v družbi

prepusti deželni odbor banki »Slaviji«, bo pač najbolje. — Kakor slišimo, so se železniški Sokoli preselili s svojim šumom iz salona v kabernov. G. Thaler se je srečno odkrižal nočnega šuma tistih ljudi, ki majo dosti časa, pa malo denarja. Zdaj bodo pa motili počitka potrebne delavce. — Seveda se železniški stražmojster hudo briga za cesto, cestarje in cestni odbor, za red in mir v Železnikih se pa ne sme brigati, ker se boji tistih, ki so ga že enkrat pregnali. — Sadovi sokolske izobrazbe se nam vedno lepše kažejo. Železniški sokoli učijo na prostem v Sori sokolice plavati v pričo šolske mladine. — »Ta veliki gospod« je sedaj v Železnikih gospod krojaški pomočnik Pengov. Še celo sodnik Dev ima rešpekt pred njim. Pengov je tožil po krivem železniške žene, da so ga razžalile. Priče so dokazale, da sokol Pengov laže. Pengovova čast je tiščala, da naj se žene obsodijo. Nato se Dev odkrije in reče Pengovu: pa vi sodite, priče so dokazale. V drugem slučaju seveda se je Dev umil, kakor Pilat in ob-

sodil neko ženo v tri dni zapora, ker je baje razžalila sokola Pengova. — Zdaj se liberalci zahvalite tistim, ki nas vedno zbadajo v neumnem »Gorenjcu«. Gospodje so doma in pišejo!

### Iz Križa pri Trziču.

**Iz Križa pri Trziču.** — Obesil se je Franc Markun, 32 let star revež. Otroci so ga našli 17. m. m. v gozdu pri Sebenjah. Viseti je moral že več dni, ker je bil že poln črvov. Ljudje govore, da ni bil nikoli pri pravi pameti in si je gotovo v zmešanosti končal življenje.

**Čebele so opikale** 5. t. m. konja nekemu posestniku v Križu tako, da je bil ves otekel in je poginil. Privezan je bil pri čebelnjaku, pa je kako razdražil čebele. Vsule so se nanj in na tisoče jih leži sedaj mrtvih po tleh. Izgubile so lastno življenje, ker so končale konja, a posestnik ni zato nič na boljem, ker tudi čebele so bile njegove. Pred par dnevi šele je bil v Ljubljani kupil konja in odšel zanj 410 kronic. Pomilovanja je vreden.

**Katoliško izobraževalno društvo** se je udeležilo otvoritve »Ljudskega doma« v Kranju v obilnem številu. Več članov je z zastavo pohitelo tudi v Kamnik na veliko slavnost »Orlov«. Odbor resno misli na to, da bi se še letošnje jesen v društvu ustanovil tudi ženski odsek. Prav tako! Veliko deklet dela v tržiški predilnici in veliko je delavskih žen tukaj. Kakor drugod taki odseki med ženstvom veliko dobrega store, bo brez dvoma tudi tukaj ženski odsek prinesel novega življenja v društvo in pokazal svoj blagodejni vpliv na vse strani.

**Nova šola** še sedaj ni končana. Občinski doklad je letos 80 od sto. Jeziki ne mirujejo in ngibajo, kako se je šola zidala in sumičijo, da ni šlo vse po poštenem potu, da nihče ne ve, koliko šola stane. Čuti se, da je nekdo zadaj, ki šunta in lajska. A povemo mu, da pride čas, ko bo vse jasno in tedaj bodo obsojeni tisti, ki sedaj predrzno sodijo. Doklade niso samo za šolo. Gospodar v občini je občinski odbor. Za svoje gospodarstvo mora dati vsako leto odgovor in računji morajo biti vsakemu na vpogled skozi 14 dni. Kdor se zanima za gospodarstvo v občini, naj pregleda račune, in potem naj zabavlja, če bo imel kaj vzroka, — pri prihodnjih volitvah pa dobro premisli, koga bo volil v odbor.

### Iz raznih krajev Gorenjske.

**Iz Žabnice.** VII. pobinkoštno nedeljo, dne 18. julija t. l. je bila pri nas nova maša, druga od ustanovitve župnije. Daroval jo je č. g. Anton Porenta, po domače Bilbanov iz Spod. Bitnja, absolvirani bogoslovec III. letnika v Ljubljani. Za to slovesnost je bilo zunaj in znotraj cerkve vse ovenčano ter z mlaji, napisi in zastavami okrašeno. Pred pričetkom duhovnega opravila sta gospoda novomašnika pozdravili pred župniščem dve družici s pomenljivima nagovoroma in mu izročili svež šopek in sv. razpelo. Slovesni novomašni govor v cerkvi je imel preč. g. Jan. Sušnik, ki je v jednatih besedah opisal namen, nalogo in pomen božje usta-

nove mašništva in duhovništva. Bog mu povrni! Pri sv. maši je levitiralo in asistiral devet duhovnikov in štirje bogoslovci. Cerkveni pevci, ki so se za to slavnost naučili posebno latinsko mašo, so bili docela kos svoji nalogi. Lepo je bilo pogledati veliko, vseskozi z zelenjem okusno prevlečeno lopo, v katero se je spremenil pód na novomašnikovem domu, kjer se je vršil obed. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je vsa slovesnost nove maše njej primerno izvršila, bodi izrečena topla zahvala! Novomašnik pa, kateremu so letos tekom treh mesecev umrli oče in dva strica, med poslednjima g. Fr. Porenta, župnik v Križu pri Trziču, tolaži se v Gospodu in spominja dragih ranjkih pri nekrvavi daritvi!

**g Stara Loka.** Nagla smrt je zadela v Virmaših pri Stari Loki dne 31. julija delavca Miha Habe. Delal je pri zidarjih, pa mu je prišlo slabo. Dejan v sveto olje, je po hudih bolečinah izdihnil na vozu, ko so ga peljali domov. — Jože Pintar, posestnik na Križni gori, je prodal svoje posestvo precej natrkan v gostilni »Na kazini« g. Dolencu iz Sp. Luše za 10.000 K, dasi je vredno precej več. Drugo jutro, spoznavši kaj je storil, mu je bilo strašno hudo. Ker mu ni kazalo posestva zapustiti, je nesel denar, katerega je za posestvo že prejel, g. Dolencu nazaj. Oj ti nesrečni alkohol, kaj vsega ne narediš! — Pri podružni cerkvi sv. Uršule v Pevnu delajo zvoniku novo streho. Stara že ni več kljubovala vremenskim nezgodam. — Zdravstveno stanje v starološki fari je jako ugodno, od 23. maja pa do 27. junija ni bilo mrliča v fari. — Služba organista je razpisana do konca septembra. Ker je ljudstvo vajeno lepega petja v cerkvi in ker je dovolj pevcev na razpolago, je želeli, da bi se oglasil organist, ki je več v organju in petju.

**Iz Šenčurja pri Kranju:** Kako daleč so izurjeni naši kmetiški fantje, nas je prepričala težka igra »Andrej Hofer«, ki so jo igrali dne 4. in 18. julija. Z vseh strani so prišli ljudje, iz oddaljenih krajev so prišle cele deputacije. Veliko je bilo zanimanje res, drugo nedeljo še večje kakor prvo. Kako so pa fantje nastopali in igrali svoje vloge! Bilo je veselje jih opazovati. Posebno hvalevreden je bil fant v ulogi Andreja Hoferja. Igral je s pravim čutom in se popolnoma uglasil v svojo težko ulogo. Bil je docela vrl igralec, kakor tudi drugi. Vsa čast! Požrtvovalni so res naši kmetiški fantje. Pri tem težkem delu na polju in vrhutega naučiti se še takih ulog, — to ni karsibodi. Treba je za to precej požrtvovalnosti in veselja. Upamo, da nam bodo šenčurski fantje še dostikrat v igrah nudili tak užitek in ostali še nadalje tako požrtvovalni in navdušeni. — Dne 18. julija je bila poleg igre »Andrej Hofer«, tudi še burka »Pri gospodi«. Tudi ta igra je bila vseskozi izborna igrana.

**g Brdo.** Naše društvo je priredilo v nedeljo, 1. avgusta, veselico, ki je prav dobro izpadla. Naši fantje so uprizorili lepo igro: »Novi zvon na Krtinah«, pri kateri je nastopilo tudi nekaj novih igralcev. Pri šaloigri: »Zamujeni vlak« je bilo občinstvo kaj dobre volje. Pri predstavi je

pohvalno pel moški zbor, ki se je prvič okorajžil nastopiti na odru. Pomagalo je pri zboru par dobrih pevcev iz Doba. Hvala jim! Za srečolov se je zbralo mnogo lepih dobitkov; na ta način se je zamoglo pogorelcu v Dupeljno izročiti precejšno svoto. Čast takemu društvu!

**Iz Stoba.** Pri nas smo imeli hudo uro pretekli teden. Pripodili so se težki sivi oblaki in takoj po prvih kapljah dežja se je usula grozna toča, debela kot lešniki in orehi. Uničila je vse poljske pridelke v vaseh: Doleno, Trzin, Depalavas, Stob, Domžale, Študa in en del v gorški občini. Že dve leti suša in kar ni suša in kobiliče pobrale, je sedaj toča. Kaj če početi sedaj ubogi kmet! Pomoč je sila potrebna!

**Iz tuhinjske doline** nam piše vrl kmečki mladenič: Bil sem pri nekem znanecu, kateri je prejel novi list z imenom »Slovenski dom«. Radoveden kakšna da je njegova vsebina ga pogledam pa spoznam takoj, da je sovražnik ki seje ljuliko. On napada naše poslance, duhovnike in škofa. Kdor čita in podpira protiversko časopisje, dela naravnost zoper vero in Boga. Kdor obrekuje duhovski stan ni vreden imena kristjan. Dolžnost kristjana je braniti vero. Proč z liberalnim časopisjem, ki sramoti vero ter se nam vsiljuje. Saj imamo dovolj raznovrstnih katoliških knjig in časopisov, te si naročimo!

**Vranja peč.** Naročnik »Domoljuba« se pritožuje nad poštnimi razmerami, ki so skrajno žalostne. List dobivajo naročniki šele v ponedeljek ali torek, dasi prihaja pošta trikrat na teden. Zeleli bi tudi, da bi upravitelj pošte bil nekoliko prijaznejši in bolj postrežljiv s strankami.

**Z Bleda** smo dobili daljši dopis, v katerem se Blejci poslavljajo od g. kaplana Tomeljna, ki je odšel v Št. Vid nad Ljubljano. Žele mu v novem delokrogu mnogo blagoslovov božjega.

**g Blagoslovljenje nove brizgalne v Lešah** se je dne 25. julija izvršilo z največjim sijajem. Udeležilo se ga je nešteto ljudstva. Ob dveh je gasilno društvo iz Leš sprejelo kumico, gospico Marijo Cvenkelj. Pozdravil jo je gospod Franc Valjavec ml. Nato je društvo sprejelo društva iz Begunj, Radovljice, Trziča, Mošenj, Ljubnega, Kroke in Duplan. Po popoldanski službi božji je veleč. gospod župnik Franc Bleiweis blagoslovil brizgalno. Pred blagoslovom je z navdušenimi besedami nagovoril društvo, veseleč se lepe sloge, ki kraljuje v njem in izražajoč željo, da bi ostalo vedno v podporo vaščanom, polno one ljubezni do bližnjega, ki jo priporoča sveta vera. Po blagoslovu je tajnik društva, g. Fr. Valjavec ml., pozdravil društva in se zahvalil častiti duhovščini, kumici in društvom. Nato je sledila zabava. Pri slavnosti je svirala godba gasilnega društva iz Kroke.

**g Iz Stare Loke.** Ob grobu prerano umrlega črnomojskega župnika gospoda Stankota Peharca žaluje tudi starološka župnija. Čeravno je minulo že sedem let, kar so se poslovili od nas, so še vsem faranom v zelo dobrem spominu. Bili so blizu pet let pri nas in storili mnogo lepega in dobrega za našo faro. Ustanovili so mladeniško Marijino družbo, katere je pod

njih vodstvom lepo vspevala. Upeljali so v cerkvi glasno molitev pred Najsvetejšim in v vzpodbudo se je vedno tudi sami udeleževali. Ustanovili so tudi farno knjižnico in čebelico. Tako so si postavili neminljiv spomenik med nami. Upamo, da jim je Bog že ves njih trud, ki so ga imeli tukaj, obilno poplačal v nebesih. Svetila jim večna luč! — Umrli je nagle smrti v Virmaših pri Stari Loki delavec Miha Habbe, znan pod imenom »Brunč«. Delal je pri zidarjih, pa mu je naenkrat prišlo slabo. Dejan v sv. olje, je po hudih bolečinah izdihnil. Bil je tudi prijatelj alkohola. — Jožef Pintar, posetnik na Križni gori, je prodal precej vinjen svoje posestvo v gostilni »Na kazini« gosp. Dolencu iz Sp. Luče za 5000 K, dasi je vredno še enkrat toliko. Drugo jutro, spoznavši strašno prevaro in prisiljen tudi od domačih, je nesel denar, katerega je že prejel za posestvo, gosp. Dolencu nazaj. Oj ti nesrečni alkohol, kaj vsega ne narediš?! — Zdravstveno stanje v starološki fari je jako ugodno, od 23. maja pa do 27. junija ni bilo mrliča v fari. — Pri podružni cerkvi sv. Uršule v Pevnu delajo zvoniku novo ostrešje in streho. Stara streha je že težko ključovala vremenskim neizodam.

**g Z obrežja kamniške Bistrice** nam nekdo piše: Dne 29. julija smo se zbrali v Domžalah posestniki ob Bistrici ležečih parcel, da si osnujemo vodno zadruho, v svrhu uravnave kamniške Bistrice, za katero so se že od strani občin in posameznikov delale prošnje in peticije vlagale na razna merodajna mesta, ter se je vedno tožilo o velikih škodah, ki jih povzroča Bistrica. Sedaj pa, ko se je enkrat pričelo resno delati na to, da se je uravnava izpelje, ter pozvalo interesente, da prispevajo 8 odstotkov k stroškom, se pa kar naenkrat izražajo, da nam Bistrica ne dela škode in da ne potrebujemo nikake regulacije Bistrice, zlasti posestniki iz Šmarce, iz katere občine je bilo tekom časa največ pritožb in vloženih prošnja, so bili soglasno proti vsakemu, tudi najmanjšemu prispevanju, tako je bilo tudi deloma še s par drugimi občinami. Nam se to ne zdi prav. Zakaj če bi tudi tu pa tam kakemu interesentu nič ne koristilo, bi morali pomisliti, da je blizu že drugih deset, ki uravnave neobhodno potrebujejo ter bi moral vsak prizadeti že iz stanovskih ozirov kar največ mogoče stvar podpirati, ne pa ovirati. Naši Kranjci premalo poznajo vzajemno delo in nimajo nič veselja do naprav, koje bodo šele tekom časa donosale obilne koristi, ampak so navezani preveč na hipne dobičke in koristi. Može, ne protivimo se prispevkom in vpišimo se vsi v vodno zadruho. Stvar, za katero smo že leta in leta stremili in hrepeneli, ne smemo zavirati, ampak pripomoči, da se hitro izpelje. Ako Šmarca ne odneha, naj se pa projekt skrajša, mesto do Duplice, le do Radomelskega jezua in se tako oprasti Šmarčane in Vovčane vsakega prispevka.

## Dolenjske novice.

### Belokranjske novice.

**d Hud udarec.** Popolnoma nepričakovano nas je zadela žalostna vest o smrti preč. gosp. Stankota Peharc, župnika v Črnomlju. Vsa črnomaljska fara vé, kaj je zgubila, zato je tudi žalost splošna. Kakšen red, mir in sloga je vladala za njegovega župnikovanja, vé vsak povedati. Ta dobri glas pa ni ostal le doma, ampak se je tudi raznesel okoli. Vsa Belokrajina je znala povedati o njegovem modrem delovanju. Bodite si toraj v svesti črnomaljski župljani, da žaluje z Vami za preblagim gospodom ves Belokranjski narod. — Ti pa, predragi g. župnik, uživaj plačilo, ki si si ga zaslužil — gori nad zvezdami!

**d Veselica.** V prid Ciril in Metodove družbe se je vršila v nedeljo 1. avgusta veselica v Gradacu v prostorih gosp. F. Mazelleta. Vkljub veliki vročini je prišlo zelo veliko ljudi iz Črnomlja in Metlike v Gradac. — Dobe se gotovi ljudje, ki v cerkev nočejo iti, češ, da ne morejo stati in da je notri prevroče. V Gradac iti pa ni prevroče. Tam se vrteti veš čas tudi ni prevroče. Na dnevnem redu je bil namreč samobsebi umevno tudi ples. Saj naša inteligenca liberalna brez istega živeti ne more. Ples ji je menda pol hrane, potem naj si bo v pustnem mrzlem času ali pa v pasjih dnevih o največji vročini. Še nismo dobro pozabili žalostne smrti gosp. župnika in že se vrše veselice. Čudni so nekateri ljudje!

**d Ogenj.** Dne 2. avgusta ob 1. uri popoldne je začel goreti pod g. Tomca, župana v Stranski vasi pri Krupi. Zgorelo mu je vse gospodarsko poslopje razun enega poda. Tudi krma, žito, živež in eno tele je tudi zgorelo. — Sodi se, da je zažgala zlobna roka. Za gospodarja je bilo jako mučno, ker ga še doma ni bilo, ampak je bil v Gradacu na veselici.

**d Uganka** — Šo kmalu postala »Belokranjska železnica«. Kakor je zadnjič »Domoljub« poročal, da bodo še enkrat merili, se je tudi zgodilo. Bog vé, ali bo sedaj konec merjenja ali ne. Po drugih krajih so tudi delali železnice, pa ni bilo nikdar nič slišati o merjenju. Glas je počil: »Tu in tu delajo železnico.« Pri nas pa je toliko pripravljanja, kot bi bili kje v Himalaja gorovju v Aziji in ne v ravni Belokrajini. Poslanci pustite druge malenkosti in storite kaj za Belokranjce. Podrežite za to na vplivnem mestu. Ljudstvo je že mnenja, da se samo igra in šali z njim po pregovoru: »Obljubiti in dati sta dve reči«.

**d Novost.** Metlika bo dobila tam blizu cerkve lepše lice. Gosp. Jutraž se je vendar razkorajžil in sezidal novo čedno hišo, ki bo, upamo do jeseni popolnoma gotova. — Opazovalec.

### Iz raznih krajev Dolenjske.

**d Iz Tržišča na Dolenjskem.** Kanonično umeščen je bil 1. avgusta na župnijo Sv. Trojica v Tržišču č. g. Franc Vidmar. Lep sprejem so napravili tržiški farani svojemu novemu župniku, ki so se v so-

boto ob 11. uri dopoldne pripeljali v spremstvu č. g. krškega župnika Renierja in leskovskega dekana č. g. Schweigerja. Župnika je na čelu velike množice nagovorila Ivanka Prijateljčeva. Poklonil se je novemu dušnemu pastirju občinski zastop z županom na čelu in cerkveni ključarji. Nato je šel velik sprevod v cerkev, kjer so dali gospod župnik blagoslov z Najsvetejšim. — Poverjenišтво naše domače »Vzajemne zavarovalnice« za naš okoliš je sprejel gospod Franc Kobal, kmečki sin v Gabrijelah pri Tržišču, ki bode strankam z svetom glede zavarovanja vedno na razpolago. Upamo, da se bode ljudstvo oklenilo našega zavoda.

**d Prežganje pri Litiji.** Dne 1. avgusta po prvi maši je imel g. deželni poslanec Josip Mandelj v šolskih prostorih dobro obiskan shod. Navzočih je bilo nad sto volivcev iz domače župnije, pa tudi iz Janč in Javora pod Ljubljano. Domači župnik otvori shod, razloži pomen volitev in dá besedo g. poslancu. Ta v jedno uro trajajočem govoru prav po domače in poljudno razloži delovanje državnega in deželnega zbora v zadnjem času; razlaga vzroke obstrukcije naših državnih poslancev, ki so se potegnili proti vladi za revnega bosanskega kmeta. V kratkem omeni tudi starostno zavarovanje, da je bila predloga za kmeta nesprejemljiva radi visokosti vplačil. Preide nadalje na delovanje deželnega zbora v zadnjem času kaj je vse storil koristnega, odkar ima večino Slovenska Ljudska Stranka: ustanovitve trgovske šole, šola za mlekarstvo in gospodinjstvo na Vrhniki, desetmilion-sko posojilo v svrhu melioracij za ceste, vodovode, napredne naprave v prid izboljšanja kmetijstva. Omenil, kako je treba povzdigniti živinorejo in svinjerejo, da bo plodonosnejša. Opozorjal, da je ta kraj posebno pripraven za sadjarstvo, koliko bi dobili za črešnje, ako bi se združnim potom prodajale itd. Z zanimanjem so poslušali navzoči zborovalci poljudno razlaganje in mu marsikje glasno pritrdjevali. — Nazadnje so poslancu izraževali svoje želje in potrebe, zlasti, da bi se jim kaj pomagalo k potrebni vodi posebno v vasi Volavljje in Prežganje. Gospod poslanec je obljubil po svoji moči za to skrbeti in prej kot mogoče poslati inženirja. — Popoldne je odšel gospod n. Janče, kjer je tudi imel shod.

**d Iz Šmarja.** Že zadnjič smo pokazali nevoljo radi vodovoda, toda stvar postaja vedno slabša. Čas je torej, da se oglasi glasneje, tako, da izve tudi javnost. Najprvo vprašamo vodovodnega odseka predsednika, zakaj je nedavno izročil ključ od hidrantov takemu, ki se na vodovod ne razume? Nadalje, zakaj je privolil, da se je voda zaprla posestnikom, ne da bi prej naznanil, tako da so ljudje in živina krivico trneli. Kdor več plača, ima gotovo tudi več pravic. Ali ne, gospod predsednik? Zakaj pusti, da teče voda na koritu celo noč, ko jo nihče ne rabi in da se razliva po potu in bližnjem travniku? Ker pa je že predsednik vodovodnega odseka, ima tudi pravico, da se nekoliko informira, kaj se počenja z vodo po hišah, kjer imajo lastno vodno napeljavo. Zakaj

ne stori tega?! Čemu imamo vodovodni odsek; mari samo radi formalnosti? Vodni nabiralnik v »Za curku« je odprt, do stopen vsakemu otroku. V njem se poleg vode nabira listje, blato in slednjič priroma še kaka živalica v vodo. Vsako leto se nabirajo prispevki baje za dolg in popravilo. Poprave ni nobene in dolg. Ne vemo, če bo šlo tako naprej. Zahtevamo reda pri našem vodovodnem odseku, in sicer temelj tega. — Več nezadovoljnih davkoplačevalcev.

**d Iz Št. Vida na Dolenjskem.** Strahovit požar je uničil v nedeljo 1. avgusta v Št. Vidu trem gospodarjem popolnoma vsa gospodarska poslopja s hišami, hlevi in kozolci vred. Ogenj je nastal okrog ene ure popoldne na južni strani, kjer je, ne vé se še kako — najbrže po otrocih — začel goriti Strmečev kozolec, do vrha poln žita. Plamen je v strašni vročini v dobri četrt uri imel v svoji strahoviti oblasti tri hiše, tri skednje s hlevi in dva kozolca. Pogled na celoten požar je bil pretresljiv. Vročina neznosna, vode nobene, ljudstvo zbegano, strah in krik nepopisen. Sreča največja, da je pihljaj le lahen vetriček od vzhoda proti zahodu in je tako ogenj uničil samo zapaden del vasi, ker sicer bi bila ob tej suši in pomanjkanju vode brez dvoma uničena vsa vas s cerkvijo vred. Živino so rešili razun treh prešičev, ki so zgoreli s hlevom vred. Tudi človeških žrtev, hvala Bogu, ni bilo. Velika sreča je bila tudi, da je čakalo ravno mnogo zunanega sveta na popoldansko službo božjo in so tako zlasti dekleta s pridnim donašanjem vode pripomogle, da se je požar omejil. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje Gerbčev, Jurjevo in Hauptmanovo ter Strmečev kozolec do tal. Ker so imenovani v trenutku prišli ob ves imetek, je beda tem večja, posebno še, ker so bili le za malenkostne svote zavarovani. Priporočajo se usmiljenim srcem za blagohotno podporo. Sv. Florijan! varuj nas časnega in večnega ognja!

**d Shod v Št. Jerneju.** Preteklo nedeljo sta prišla popoldne ob 3. uri državni poslanec g. dr. Hočevar in deželni odbornik dr. Lampe poročati o političnem položaju. Dr. Hočevar omeni najprej novoustanovljene vinarske zadruge in meni, da bi bilo najbolje, da se za krški in kostanjeviški sodni okraj ustanovi ena krajevna zadruga s sedežem v Krškem, ki je pri železnici. Nadalje poroča o minulem zasedanju državnega zbora, pojasni pomen in namen slovenske obstrukcije in razloži natančneje pravila nameravane bosanske agrarne banke. Slovenski klub se je prvi uprl tej oderuški banki in pod njegovim vodstvom se je ustanovila Slovanska Jednota, ki bo v kratkem združila vse Slovence v državnem zboru v močno opozicijo, kateri bo Bienerthova vlada morala podleči. V svojem imenu in v imenu svojih slovenskih tovarišev napoveduje vladi v jeseni brezobziren boj, dokler ne pade sedanja protislovenska vlada, ki noče poznati upravičenih jugoslovanskih teženj. Dr. Lampe v uvodu v kratkih besedah označi veliko moralno vrednost odločnega stališča slovenskih poslancev v državnem zboru za bodočnost Slovanov v Avstriji.

Preide potem na domače razmere. Nismo taki, da bi vse obljubili, a nič storili; kar obljubimo, bomo tudi držali in spolnili. Naše geslo je: ljudstvo naj samo po svojih zastopnikih pride do besede in pravice v deželi in proč z jerobstvom. Seveda zato dosedanj »jerobi« kriče in zabavljajo, a zastoj, maliki bodo padli, ker stoje na lončenih nogah. Ljudstvo mora dobiti besedo v okrajnih šolskih svetih, da bode vzljubilo ljudsko šolo, ker bo imelo tudi odločilen glas pri njej. Učiteljstvo morebiti sedaj s tem ni zadovoljno, toda bodočnost bo pokazala, da ga bo ravno to tesneje združilo z ljudstvom in ga privedlo do boljšega umevanja ljudskih teženj. Spremenil se bo občinski volivni red in potem bodo res odločevali v kmečkih občinah kmetje in v mestnih obrtniki, ne pa kakor se sedaj večkrat godi, par magnatov, ki ne poznajo dela za ljudstvo, ampak za lastni žep. Deželna banka bo s ceninim kreditom prevzela in brez dobička razbremenila kmečka posestva. Deželna zavarovalnica za ogenj in živino bo vzela zaslužek judovskim zavarovalnicam in tujim agentom. Seveda trotje, ki bogate iz ljudskih žuljev, vpijejo in nasprotujejo, pa zastoj, ker pravica mora biti za vse jednaka. — Shodu v Št. Jerneju je predsedoval domači župan g. Novoselec. Navzočih je bilo nekaj nasprotnikov — učiteljev in par drugih — ki so mirno poslušali izvajanja gg. poslancev, le g. Martin Volovec, tukajšnji trgovec, je skušal na vsak način z neslanimi opazkami priti do veljave. Liberalni shod v Kostanjevici ga je namreč odločil za nekakega poverjenika šentjernejskega liberalstva. Ko ga je pa drug poslušavec povabil, naj stopi na oder in pove, kar ima na srcu, je pa utihnil in jo odkuril. Že lanske občinske volitve so marsikomu odprle oči, sedanj nastop je pa navzoče može še bolj prepričal, da Volovec ne mara nič klerikalnega — tudi denarja ne!

**d Sv. Križ pri Kostanjevici.** Dve novi sv. maši zaporedoma smo imeli pri nas. Dne 18. julija jo je daroval č. g. Anton Komlanec, dne 1. avgusta pa č. g. Janez Baznik. Pri tej priliki so prvič v uniformi nastopili naši Orli. Sokoli so z zavistjo gledali krepke fante. Menda bodo sokolič enkrat izprevideli, da Orel vzgaja poštene, krščanske in značajne fante. Kako je s Sokolom, je pokazal zadnji ponočni napad njihov na Orle. — Pri obeh novih mašah je prepeval pevski zbor izobraževalnega društva, ki je sedaj obenem cerkveni zbor pod vodstvom kaplanovim. Prejšnji organist je namreč popolnoma prav naredil, da je odstopil. Prvič je bil kot samouk popolnoma nesposoben, drugič pa tak, ki ima sina pri Sokolih in čegar hči streže pri sokolskih veselicali, ni za cerkveno službo. Zato pa dobrodošel nov organist novi cerkvi, ki se ponaša sedaj z veličastnimi novimi orglami, h katerim je prava radost sesti!

**d Iz Loškega potoka.** Novo požarno brambo smo dobili, ker stari prejšnji je bila glava tako zaspala in zakimala, da je kar sama odpadla. Kjer pa glave ni, pa se ustavi kar vse življenje. Gospod župan pa je sklical na novo občni zbor; vpi-

salo se je lepo število novih članov, ki so si izvolili novo načelstvo, nov odbor. V novem vodstvu vidimo nove krepke moči, ki nam dajejo nado, da bo oživljeno prenovljeno požarno brambo vodilo krepko, vztrajno in samostojno. Vztrajnosti in navdušenja želimo voditeljem kot moštvo, saj če kje, je požarna bramba potrebna pri nas, ko imamo tako velike vasi in gost postavljene hiše. Le krepko, vztrajno po vašem geslu: Bogu v čast, bližnjemu na pomoč!

**d Janče.** V nedeljo, dne 1. avgusta, je priredil gospod deželni poslanec Mandelj shod na Jančem. V šolskem prostoru so se zbraji moške iz cele župnije in z zanimanjem poslušali, ko jim je gospod poslanec pojasnjeval delovanje »Slovenske Ljudske Stranke«. Gospod govornik se je vsem zborovalcem jako prikupil in prepričali so se, da so izvolili pravega moža za svojega poslanca, moža, ki ima srce za kmeta.

**S Kuma.** Po vsakoletni navadi bo v petek, soboto in angeljsko nedeljo, to je 27., 28. in 29. avgusta, na sv. Kumu veliki shod. Vsaki dan bode več svetih maš, tudi spovedovalo bo več duhovnikov, da vsakdo lahko dobi tolažbo svoji duši. Po stari navadi pride že v soboto popoldne 12 godcev k Sv. Neži in Sv. Joštu, da bodo zagodli kako lepo.

**Dolenjske žene in dekleta!** Zadnja nedeljo so v obilnem številu na Zaplaz priromali moške in mladeniči. Bila jih je velikanjska procesija. Prihodno nedeljo na Veliki Šmaren pridite žene in dekleta počastit Marijo Devico. Proslavite tudi Ve stoletnico zaplask božje poti, pridite v obilnem številu na Zaplaz na dan, ko se bo obhajalo zaplasko žegnanje. Ob pol deseti uri gre slovesen sprevod s Čateža na Zaplaz, kjer bo slovesna sveta maša. Popoldne ob drugi uri pa je na Zaplazu pridga za žene in pete litanije. — Župni urad Čatež pod Zaplazom.



## Notranjske novice.

### Vipavske novice.

n Vipavski napredni vinogradniki pri »Nemško-slovenskem domu«, kakor gg. mesar Hrovatin, graščak Majer in učitelj Mrcina so ogorčeni, ker niso dobili večjega zastopstva pri deželni vinarski zadruzi. Nam je vseeno če so ti gospodje »vinogradniki« ogorčeni ali ne. Zadovoljni smo, da je kmetom-vinogradnikom po volji, da zastopa vipavsko dolino v deželni zadruzi mož-strokovnjak g. Uršič iz Št. Vida, katerega sami hvalite kot edinega razumnega župana. Cela vipavska dolina pa ima v deželno vinarsko zadruzo popolno zaupanje, čeprav se jezi trška gospoda, da ni za podpredsednika »veliki vinogradnik in kmet« dr. Žerjav. S hujšakači pa bode vipavski kmet sebi v korist pošteno obračunal, čeprav spadajo med »napredne vinogradnike«.

n Liberalna slapenska posojilnica se baje prav dobro razvija, kar morajo seveda takoj razbognati. Le to ni pogodu

našim liberalcem, da se ne trosi s kmečkim denarjem kar tja v en dan. Zato pa dajo razumeti po »Slovenskem (?) domu« g. Punčuhu, naj vendar začne trositi denar v liberalne namene. Toda, zavedni vipavski kmetje! Ne dajte liberalcem prilike, da bi po svoje gospodarili z vašim denarjem. Pristopajte v kmečko hranilnico in posojilnico, ki ima svoj urad nasproti liberalne ter vam nudi več ugodnosti kot pa Punčuhova.

n »Slovenski dom« hoče tudi po Vipavskem zgago delati. Zato pa naj ga dotičniki, ki so ga prejeli, takoj vrnejo s pripombo, katero naj napišejo na ovitek: Nazaj! Se ne sprejme! Mi že imamo edino slovensko kmečko glasilo »Domoljub«, katerega naj bi imel vsak Vipavec.

n Klet »Kmet. društva v Vipavi« si je minoli mesec ogledal g. Skalicky. Bil je z vsem očividno zadovoljen. Bodi pri tej priliki omenjeno, da se dobi v omenjenem društvu še mnogo izbornega vina, na kar se opozarja prijatelje dobre kapljice in gg. gostilničarje.

n Velik vihar s točo smo imeli minoli teden. Precej debela toča je klestila okrog Cola in Podkraj. Napravila je precej škode zlasti na žitu. Vendar ni toliko škoda kot po Štajerskem ali pa po Gorenjskem. Ubogi kmet!

n Mrtvoud je zadel vipavskega cerkovnika Janeza Kodreta. Zadnje čase se je mudil v bolnišnici, sedaj pa mora biti zopet v postelji. Da bi le kmalu okreval!

## Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Logatca. Priobčite, velečlenjeni gospod urednik, tudi iz našega, sicer mirnega Logatca, par rožic. Nahajati se namreč v Dolenjem Logatcu dve osebi, za kateri bi se niti ne zmenili, ako bi ne vtikala ta dva gospoda svojih prstov v stvari, ki jih popolnoma nič ne brigajo. Pričeli smo že z delom »Doma«. Toda glej! Kar naenkrat so nam zidanje ustavili na pritožbo našega »dičnega, za olepševanje Logatca tako vnetega« g. Mulleya in Hodnika. Ne bi se pritoževali, ko bi imela kak razlog in ako bi bila moža spoštovanja vredna. Ni nam sicer za osebne napade, toda ljudem, ki hočejo igrati nekako vlogo v javnem življenju, se mora vzeti še tisti ugled, katerega imata drugje. Za sedaj hočemo omeniti samo eno značilno potezo teh dveh koľovodij. G. Hodnik in Mulley, ali sta že brala članek v vašem vsiljivem listu »Slovenski Dom« »Materinski naš jezik slovenski?« Ali naj ga citiram? Evo ga: »Zato ne moremo umeti onih, ki zametavajo svoj jezik, ki ga zaničujejo in ki se sramujejo pred svetom priznati, da govorijo slovensko in da so Slovenci. To so izmečki (g. Hodnik, Mulley), to so narodni odpadniki, ki niso vredni, da jih nosi domača zemlja in da jih ogreva solnce. Takšne izrodke, Slovenec, zaničuj in preziraj! Kdor se sramuje jezika, ki ga je naučila skrbča mati, ta ne zasluži tvojega prijateljstva in spoštovanja, marveč samo zaničevanje.« Mogoče pojedete kmalu kako

skušnjo delat, starosta sokolov, da vas tako lepo in požrtvovalno uči nemščine celo po logaških ulicah bivši župan. Seveda slovenščina, katero govori kmet, je pregrda za bivšega župana in starosta sokolov. Toda g. Mulley ima svoje pridige tudi v prodajalni g. Brusa. Tu razlaga svojo učenost stenam v blagi nemščini. Gosp. Brusu le svetujemo, naj ne trpi v svoji prodajalni takega učitelja, ker mi, vaši odjemalci, ne maramo poslušati njegovih čenč. Seveda pri prvi veselici bo hotel starosta v kozarcu piva požreti vse nemčurje in bo mogoče še klofate deli onim, ki bi se predrznili spregovoriti eno besedo v nemščini. Kako blago pa sedaj vpliva blaga nemščina na blago srce staroste sokolov? Ne mislita torej, da imamo zamašena ušesa, da ničesar ne izvedemo. Vemo še kaj več, g. Hodnik, toda za enkrat bodi zadosti. Omeniti pa moramo tudi naše Sokole. Vprašamo pa ne sokole, ampak stariše, če jim je vseeno, ali gredo otroci in vaši sinovi k sveti maši ali ne. Prejšnjo nedeljo so bili kajnega vsi pri sv. maši, tudi naraščaj, ki je mencial na Vrhniko. Spomniti se pa moramo tudi nekaterih ponočnih ptičev, namreč sov. Skoro vsako noč se sprehajajo, nekatere »zastarele frajlce« po mirnem Logatcu ter se producirajo kot operne pevke. Seveda nemškutarijo tudi te, akoravno nastopajo pri veselnicah kot dame narodne. Če ne bo kmalu konec teh neumnosti, bomo posvetili še malo bolj in navedli tudi imena.

# GORIŠKA.

## NAŠE MLADINE DAN.

Lep praznik je praznovala dne 8. avgusta v Kamniku na Gorenjskem slovenska krščanska mladina. Moramo reči, da je bila častno zastopana tudi goriška mladina. Prav gotovo ga ni nikogar, ki je bil navzoč pri tem lepem slavlju naše mlade armade, ki ne bi spoznal velikanskega pomena naše krščansko-socialne mladinske organizacije. Bolj ko vsi govori in vsi časopisi govore in prepričujejo taki shodi, take slavnosti. Na Goriškem nam je sime potrebno, da ustvarimo trdne organizacije katoliške slovenske mladine. Ne pomagajmo brez tega bo vse drugo delo podobno hiši, zidani na pesek. Skrbeti nam je za bodočnost, in ta sloni na naši mladini.

Zakaj govorimo o tem? Zato, da opozorimo na slavnostni dan goriške mladine, ki se bo dne 22. avgusta vršil v Mirnu pri Gorici. Želimo prav iz srca, naj bi se ta dan zbrale v Mirnu stotine slovenskega ljudstva iz goriške okolice in iz ostale Goriške, da bi se zbrali ta dan tu naši fantje od vseh strani, da ponese misel krščanske mladinske organizacije v zadnjo vas slovenske Goriške. Povdarjati moramo, da je mirensko društvo eno prvih na Goriškem, ki si je postavilo svoj lastni dom. Naj bi vzgled požrtvovalnosti skušala posnemati društva tudi drugod!

V sledečem priobčujemo vabilo in spored.

Dne 22. avgusta se otvori društveni dom »Katol. delavskega društva« v Mir-

nu. Ob tej priliki se vrši velika celodnevna manifestacija goriških krščansko-socialnih izobraževalnih društev ter okrožna javna telovadba goriških »Orlov«. — Dnevni red te prireditve je ta-le:

Dopoldne: 1. Od 8. do pol 9. ure sprejem bratskih društev in gostov. Nato skupen odhod na bližnji Grad nad Mirnom, kjer bo ob 9. uri sveta maša. Po sv. maši odhod v novi »Društveni dom«. 2. Ob desetih blagoslovljen'e novega »Društvenega doma«. 3. Ob pol 11. uri mladeniški shod s sledečimi predavanji: a) Fr. Kremljarski predava: Skrb za naraščaj; b) dr. Leonard predava o mladeniški organizaciji in protialkoholnem vprašanju; c) Fr. Terseglav pa o predmetu: Krščanska misel trdna vez naše organizacije.

Popoldne: 1. Ob 4. javna telovadba. 2. Manifestacijski shod. Govore na shodu: dr. Brecej o naši društveni organizaciji, in dr. Dermastija o zmagojuči krščanski misli. 3. Ljudska veselica z godbo, petjem in tobolo.

Po kosilu si gostje lahko ogledajo razstavo v »Črevljarski zadruzi«, ki se priredi ta dan.

Vsa društva vabimo, da se udeležijo te slavnosti z zastavami in pevskega zbori. Posebno prosimo društva, naj pošljejo na to slavnost mladino, da se navduši za krščansko organizacijo. Vabimo pa tudi vse naše somišljenike, da pridejo in vidijo dosedanjí uspeh naše mladinske organizacije. Treba je, da vidijo, kaj smo do-

segli v naši, do zadnjega časa zanemarjeni goriški okolici.

Ljudstvo iz okolice rado obiskuje naš Grad pri svetih stopnjicah, odkoder je tako lep razgled po celi goriški okolici, Furlaniji, Brdih in vipavski dolini. Zato smo odredili, da imamo sveto mašo gori na Gradu in s tem damo ljudem priliko, ogledati si lepo solnčno Goriško. Vabimo pa tudi brate, da si ogledajo naš lepi »Društveni dom« in da vidijo, kaj zmore krepka organizacija. Naj bo ta dan posvečen razvoju krščanske organizacije na Goriškem. Bratski pozdrav! — »Katoliško delavsko društvo« v Mirnu.

K temu vabilu ob sklepu pristavljam: Naj bo 22. avgust slavnostni dan krščanske slovenske mladine na Goriškem!



## Iz raznih krajev.

g Javna zahvala. Podpisani se zahvaljujem kar najpriprčneje vsem dobrotnikom, ki so mi prihiteli pri in po požaru na pomoč ali so mi z darili pomagali zmanjšati veliko bedo. Pred vsem se zahvaljujem onim, ki so dosegli, da je naše društvo priredilo meni na korist srečolov in da mi je potem dobro društvo izplačalo izmed vseh dobrotnikov največjo vsoto. Enako se zahvaljujem č. g. župniku, slavni posojilnici in gospodu notarju na Brdu. Bog povrni! — Luka Brnot, Dupeljne pri Kamniku.

Svedočba gospoda profesorja dr. L. Hoffer pl. Suhuthal, profesor za zdrav. pripravljanih nauk na c. kr. univerzi v Gradcu.

Gospodu  
I. Serravallo

Trst.

Jaz sem Vaš izdelek Serravallo kina vino z železom v različnih slučajih pomanjkanja krvi in pri pojavih slabosti s prav dobrim uspehom uporabljal in lahko stega najbolje priporočam.

Gradec, 22. septembra 1895.

Prof. dr. L. pl. Hoffer.

1169 Dr. J. Demšar 52-1

zdravnik — strokovnjak za kožno bolezen  
Ljubljana, Mestna hranilnica.

## LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 7. avgusta 1909.

85, 37, 38, 66, 77.

Dunaj, 7. avgusta 1909.

40, 44, 78, 72, 54.

**Krondorfer** se kot naravna  
namizna voda  
prve vrste in kot zdravilna voda  
zoper težkoče organskega dihanja in zoper  
bolesti želodca in mehurja najbolje priporoča.

Ravnokar je izšla

## Družinska pratika

za leto 1910.

Dobiva se skoro po vseh trgovinah.  
Kjer bi je ne bilo, naj se naroči na  
ravnost iz Ljubljane.

## Izjava.

Podpisani preklicujem vse žalitve, s katerimi sem razžalil gosp. Matija Dolničarja, posestnika in trgovca z vinom v Smartnem ob Savi v gostilni pri Nacetu na Martinovi cesti v Ljubljani, jih obžalujem, prosim gosp. Dolničarja odpustitve in se mu srčno zahvaljujem za njegovo dobroto, da je odstopil od tožbe proti meni.

2168 1-1

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1909.

Janez Mihelič m. p.

po domače Princ Janča, posestnikov sin v Smartnem.

## Priložnostni nakup za gospodinje in neveste.

600 tucatov obrobljenih rjuh brez šiva, 150 cm širokih, 225 cm dolgih, iz zlatenčnega platna, je vsled preobilne zelo dobre kakovosti K 2 50, prima kakovosti po K 2 80 vsak kos napredaj. Najmanjše naročilo je 6 kosov.

Dalje oferirani:

4000 metrov platnenih oslankov, primernih za najfinije perilo, telesno in posteljno; dolžina ostankov je 10 20 metrov, meter po 50 vti. Najmanjše naročilo je 25 metrov.

Najfinije brisače iz čistega platna in damasta

50/100 cm 55/110 cm 58/125 cm vsak tucat.

K 6 50 K 10 — K 13 — vsak tucat.

Brisače za posode iz čistega platna po K 4 — do K 6 — vsak tucat.

Razpošilja vse v navedeni kakovosti, zasebnikom po povzetju. Kar ne ugađa, vzamemo nazaj in vrnejo denar.

2166

Tkalnica platna

2-1

H. Willig, Kronow, Mettau, Češko.

## Ako hočete svoje dele

imeti zdravo, veselo in duševno se živahno razvijajoče, dajte mu **dr. Hommel-ov** Haemat. gen. Ne dajte si pa usiliti nobeno izmed mnogih ponarejanj! 522 1

## H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg

razpošilja: ure, zlatnino in srebrnino



na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdo!

Veliki novi cenik zastoj.

Novost:

Ploščnata, tenka, prava nika nastaja Anker-Ros-

kopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 30 ur idoča.

:: K 4 50. ::  
Srebrne ure od 6 K naprej.

Večletno jamstvo — Ako blago ne ugađa, se denar vrne nazaj

Solske veridice s slov. trahovi  
nikelnasta K 1 20,  
srebrna „ 5 —.

2172

21-1

## SINGER

šivalne stroje

kupujte le v naših trgovinah, ki se vse poznajo po tem-le grbu:



Ne dajte se zapeljati po naznanilih, ki imajo namen, kazanje na **Singer**, postaviti na prodaj že rabljene stroje ali pa take zastarelega sistema, kajti naši šivalni stroji se ne oddajajo prekupcem, marveč jih prodajamo naravnost 161 občinstvu, 15-1

**Singer Co.**  
ako družba za šiv.  
stroje, Ljubljana,  
Sv. Petra cesta št. 4

Naročajte

„Slovenca“!

## PREKLIC.

Podpisani iz srca obžalujem, kar sem lažnjivega in žaljivega govoril zoper gosp. učitelja Fran Fabina iz Svibna in zoper gospodično Metko Peterkel iz Skofje Loke, ju prav ponižno prosim odpustitve in se jima zahvaljujem, da sta s tem preklicem zadovoljna.

Svibno, 25. julija 1909.

Franc Kmetič

2200

po domače Jurčkov Francel iz Svibna št. 57.

2167 1-1

## Cerkvenik se išče

na malo župnijo na Gorenjskem. Oženjeni in rokodelci imajo prednost. Letni dohodki 300—400 K; prosto stanovanje in nekaj drv za vsekati. Kje, pove uprava »Domoljuba«.

## Nova hiša

v dobrem stanu z vsem gospodarskim orodjem dva vinograda, gozd, posestvo za 12 mir., je na prodaj. Cena 5400 K. Josip Lešnjak, vas Selska gora, pošta Mirna, Dolenjsko. 2158

Proda se pod ugodnimi pogoji 2174

## hiša v Postojni št. 24

z velikim vrtom. Več se poizve pri g. Fr. Petrovčiču in Jernej Kranjcu v Postojni.

Sprejme se

## krojaškega pomočnika

pri Jožefu Humar v Podmelcu na Goriškem. Plača po dogovoru. 2173 3-1

## Lepa hišica s 3 sobami

predsoba, verando in pritlikalji se pod jako ugodnimi pogoji proda. Pri hiši je prostorno dvorišče in z sadnim drevjem zasajen vrt. Natančneje se poizve v Rožni dolini št. 154, cesta V (5) pri Ljubljani. 2077 (3-1)

Potrebujem

## delavce za Srbijo

2075 3-1

pri gradnji velike železniške proge proti dobri plači in naj se pismeno zglašijo pri podpisnem samo oni, ki so že delali pri vrhni gradbi (Oberbau). — Pismene ponudbe na g. Ivan Vogler, podjetnik v Belgradu, Zorina ul. 54.

## Razširjajte Domoljuba.

## V potu svojega obraza naj ti

ne ješ samo kruha, ampak tudi postaneš zdrav — tako se sicer glasi, ko se mora vsako prehlajenje, vsako hripavost in zasilenje odstranjati se z znojnim zdravljenjem in pitjem. In v postelji se potiti v vročem poletnem času — lepa hvala! Tu imamo mi vendar boljše: vzamemo Fageve pristne sodenske mineralne pastile, ter si s tem prihranimo vse nepriročnosti in naši katari bodo proč, ne da bi se vedelo pravo, kako se pravzaprav naredi. Kupi se jih za K 1 25 skatljica v vseh zadevnih prodajalnah, ne pusti si pa pod nobenimi pogoji podrediti ponarejanj. Glavno zastopstvo za **Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17.** 3431 (32)



## V Istri se je ustanovila s sedežem v Poreču (Istra) vpisana zadruga z

o. j. pod imenom „**ENOPOLIO ISTRIANO**“, katere delokrog obsega celo de-

želo in katere namen je direktno prodajati vino, producirano od njenih članov. — V to svrhu

## spretni zastopniki in posestniki

ki bi želeli prevzeti prodajo v različnih središčih konsuma.

»**ENOPOLIO**« se bavi tudi z razprodajo namiznega grozdja. Pridelek 180.000 hektolitrov belega, rudečega, finega in namiznega vina. Pogoji po sporazumu. Resne ponudbe z referencami naj se pošljejo na »**ENOPOLIO ISTRIANO**« v Poreču, (Istra).



# Zajec & Horn

tovarna umetnega kamenja

Ljubljana Dunajska cesta 73.

:: Podružnica na Pešati, p. Dol pri Ljubljani. ::  
priporoča solidne tlakove za cerkve in veže,  
stopnice, podboje, grobne spomenike, cevi  
za kanale, umetni marmor in prevzema be-  
tonska dela po najnižjih cenah. 1827 1-1

## Ugoden nakup ostankov! 25 metrov

perilnega kambrika (tiskovine) temno ali  
1910 svitlo pisano: 10-1  
prve vrste 25 metrov K 12-50 (meter 50 vinarjev)  
druge 25 10-40

pisano blago za srajce:

25 metrov prve vrste K 14- (meter 56 vinarjev)  
25 druge 11-50 46  
25 slabe 7-50 30  
25 močne bele kotenine K 10, meter 40 vin.,  
se pošilja vsakemu naročniku proti poštnemu po-  
vzetju tako dolgo, da ostanki ne poidejo.

Posiljateljiska trgovina **R. Miklauc,**

Ljubljana — Stritarjeve ulice šte. 5.

Obstoj trdke 40 let.



Putniki v Ameriko  
kateri želijo dobro, po ceni in  
zanesljivo potovati naj se obrnejo  
na **Simona Hmetelka**  
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.  
Kakovostna Pojasnila dajo se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi  
zastopniki.

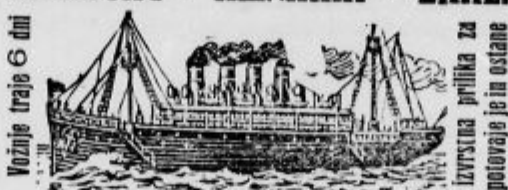
1948

Prodajo se:

6-1

**1 mlatilnica in 4 slamoreznice**  
nove, vsled razprodaje prav ceno pri **A. Sušniku,**  
Zaloška cesta. Za dobro blago se jamči. V proti-  
račun se vzame dobro vino.

## HAMBURG - AMERIKA - LINIE.



z najnovejšimi leta 1905 in 1906  
zgrajenimi velikanskimi parniki  
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton torej še enkrat večji  
kakor do sedaj veliki parniki  
Pojasnila daje zastopnik: z 8-12000 tonami 383 26-1  
**Fr. Seunig, Ljubljana** Kolodvorske ul. št. 28 Odhod  
iz Ljubljane vsaki ponde-  
lejek torek in četrtek v tednu.

## Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 280,  
belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8,  
sivega puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od-  
5 kg nadalje poštne prosto.

**Dovršene postelje** bogato napol-  
njene, iz zelo  
gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali  
rumenega inlet-nanking-biela, 1 pernica vel. 180 x 116  
cm z 2 blazinama, velikost 80 x 58, napolnjena z jako  
lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom  
K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3,  
K 3-50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštne prosto  
pri naročilu od 10 K dalje.

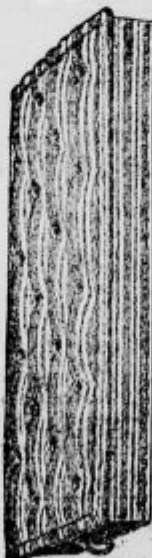
**M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les.**  
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. —  
Čeniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem  
F 7:7 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 52-1

## FILIP FAJDIGA

zaloga pohištva

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

priporoča svojo veliko  
zalogo raznovrstnega po-  
hištva po najnižjih cenah.



1647 6-1

# : Suhe gobe :

češminjevo lubje, arniko, lipovo in bezgovo  
cvetje, sladke koreninice, korenine in perje  
od beladone in malih noric (lesjaka), je-  
ternik, tršljik, podlessek i. t. d., kupuje

## V. H. Rohrmann

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 28 in v  
Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37.

2068 1

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji,  
kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice,  
preše za sadje i. t. d.

1703 Edino le pri: 26-9

## FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1,  
Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz naj-  
boljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker  
se istih prodaja na tisoče in tisoče komadov  
in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v  
velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah.  
Moji stroji so povsod jako priljub-  
ljeni. — Obracajte se na mojo trdiko pri  
nakupu stavbenih potrebščin, portland-  
cimenta, travert, železnih in drugih  
različnih železnine in raznega orodja, na-  
grobni križev, tehtnic.

# Zastonj

torej brezplačno dobi vsak

človek v lekarni Trnkóczy

poleg rotouža lepo tiskano

deset zapovedi za kmeto-

valca; tudi po pošti se brez-

plačno razpošiljajo. 3258 12-1

## Za košnjo priporočamo najboljše ameriške kosilne stroje MC. CORMICK

kateri so ne samo po izreku enega samega, nego na Kranjskem že od več sto posestnikov. ki te stroje  
že več let uporabljajo kot najboljši in za naše kraje najpripravnější spoznani. Vsakdo naj se torej sam  
prepriča in kupi le kosilni stroj **MC. CORMICK.** Opozarjamo posebno na naše nove nože z gostimi  
zobmi, ki posebno globoko režejo, za nizko in redko travo.

Edina zastopnika za Kranjsko:

2737

**Karol Kavšeka nasl. Schneider & VEROVŠEK, Ljubljana, Dunajska cesta 16.**



Ponudimo vsako poljubno množino:

## zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

# F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

1961 — Ustanovljeno 1832. — 52—4

### Priznana najboljše oljate barve

zidate s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

**Adolf Hauptmann, Ljubljana**

prva kranjska tovarna oljnatih barv, barve, lak, in steklarskega kileja. Zaloge slikarskih in pleskar-skih predmetov.

Ilustr. ceniki se dolo brezplačno.

### Izdane postelje

iz rdečega posteljnega inleta. Prav dobro napolnjene. Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm široka K 10.—, 12.—, 13.— in 18.—; 2 m dolga, 140 cm široka K 14.—, 16.—, 18.—, 21.—. Zglavnik 80 cm dolga, 55 cm široka K 3.—, 3.50 in 4.—; 90 cm dolga, 70 cm široka K 4.50 in 5.50. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žime za eno posteljo K 27.—, boljši K 33.—. Pošilja se poštne prostje po povzetju od K 10.— naprej. — Zamenja ali nazaj se vzame proti povrnitvi poštinskih stroškov. 2926 6—1

**Benedikt Sachsels,**  
Lobes 910 pri Plzinu, Češko.



### Puške!

Lancaster . . . od K 26.—  
Flöbertpuška . . . 8.50  
Pištola . . . 2.—  
Samokresl . . . 5.—

Poprave cen. Ilustrirani cenik franko. 870  
F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Najnižje cene pri „Janezu“ na Vodnikovem trgu!

Priloga se slav. občinstvu domača trgovina

**JANKO ŽELEZNIKAR**

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut, nogavic, predpasnikov, najboljših kotenine itd.

**NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!**

Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah



vožnja s **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Ultonia 24. avgusta, Pannonia 7. septembra, Carpathia 21. septembra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 28. avgusta, 18. sept., 16. oktobra, Mauretania 14. avgusta, 4. septembra, 25. septembra, 23. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

### Dva vrtnarska vajenca

sprejme takoj J. Wider, vrtnar, Ljubljana.

2034 3—1

### MIZARSKA STAVKA

na Dunaju je potom pogodbe končana. Ker je 24 tednov stalo delo v vseh delavnicah, se je isto silno nakupilo. Mizarji dobe dober in trajen zaslužek. Pojasnila daje: »Arbeitsnachweis«, Dunaj IV. Pressgasse 25. Uradne ure od pol 8—3. 2920 3—1

### NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVOR!

Geneno posteljno perje!

1 kg sivga skubljenega, dobrega perja 2 K; 1 kg boljšega K 2.40, polbelega K 2.80, belega 4 K, belega skubljenega K 5.10, 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega K 6.40 in 8 K; 1 kg sivga puha 6 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfinjši prsi puh 12 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franko. 1908 50—1

**Dovršene postelje** zelo napolnjene, iz zelo gostega jako trpeznega, rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-bлага, i pernice, 180 cm dolga, 116 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 16 K, z izredno finim polpuhom 20 K, z najfinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 8, 8.50 in 4. — Za neprim. denar nazaj. Zamenjava dopustna. Po povz. od 12 K višje franko.

**S. BENISCH v Dešenici štev. 71, Čechy.**  
Ceniki zastoj in franko.

### 10.000 kron nagrade

golobradom in plešastim.

Prisni danski „Mos-balzam“ je provzročil, da je rastle brada in lasje tekom 8 dni. Mladi in stari, gospodje in gospje uporabljajo „Mos-balzam“, da jim raste brada, obrvi in lasje, ker je učenj. dokaz, da je „Mos-balzam“ edino sredstvo moderne znanosti, katero tekom 8—14 dni vsled vplivanja na brbovce provzroči, da prično lasje takoj rasti. Neškodljivost je znajmčena.

10.000 kron v gotovini

plačamo golobradu ali plešastemu ali imajočemu redko lasovje, ki je brezuspešno uporabljal „Mos-balzam“ šest tednov. Naša tverka je edina, ki da tako jamstvo. Zdravniški opisi in priporočila. Svarimo nujno pred ponarejanji. — Poizkus z Vašim „Mos-balzom“ se je obnesel. Tekom 8 dni se je že pokazala rast las, in vzile temu, da so bili svetli in mehki, no bili dovolj trdni. Tekom tednov se je razvila naravna boba brade in sedaj je bil viden učinek Vašega balz. I. C. dr. Twerg, Kodanj. — Podpis. priporočam uporabo prisni, neprekosljiv, danskega „Mos-balz.“ vsakomur, kdor želi, da mu zrastejo novi lasje. Izpadali so mi lasje, da so nastala gola mesta; po šteden uporabi „Mos-balz.“ so prišli lasje rasti, postajali so gosti in težki. (Gosp. M. C. Andersen, Ny Vestergade 5, Kodanj. — I zavoj „Mos“ velja 19 K. — Diskr. pošiljanje proti preplačilu ali povzetju. Naroča se pri največji spec. trgovini na svetu: 2190 1—1

(Dopisnice frankirani s 10 vin. znamkami, plača s 25 vin.)



Mos-Magasinet, Copenhagen 470, Danemark.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

### LYRA KOLES

Priznana najboljši izdelek. Nedosežena v kakovosti in opreml. Odlikovan z zlato kolajno. 3 letno jamst. gl. kataloga.



Kolesarske in športne potreščine, ure, orožja, muzikalije, šivalni stroji, jeklene, usnjene in luskane reči.

Najboljša tvarina, lepo delo, tek lahek so znaki Lyra koles. Dobite iste carine prosto od avstrijske podružnice. Najnižje cene! Zastopniki se iščejo!

C. kr. poštar M. Junger v St. piše: Vaš izdelek v obče dopada. Čuditi se moramo res, da zamore tovarna spraviti na svetovni trg tako kolidno izdelano, vsem zahtevam nove dobe ustrezajoče, lahko tekoče kolo po tako nizki ceni.

**LYRA-FAHRRAD-WERKE, Prenzlau Postfach 679 a.**

Zahtevajte moj cenik brezplačno.

Tiskala Katoliška tiskarna.